

**СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРАЛ,
ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР, ХЭЛТЭС, АГЕНТЛАГ, СУМДЫН
2022 ОНЫ 06 ДУГААР САРЫН АЖЛЫН МЭДЭЭ**

2022.07.04

Сүхбаатар сум

Нэг. Удирдлага, зохион байгуулалтын хүрээнд:

Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын үйл ажиллагааны талаар:

Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуралдаан энэ сард 1 удаа хуралдаж 5 асуудал хэлэлцэн 5 тогтоол баталлаа. Үүнд:

1.Аймгийн баяр наадмыг зохион байгуулах хорооны бүрэлдэхүүнийг батлах тухай асуудлыг хэлэлцээд Ардын хувьсгалын 100, 101, Сэлэнгэ аймаг байгуулагдсаны 90, 91 жилийн ой, аймгийн баяр наадмыг тэмдэглэн өнгөрүүлэх хорооны даргаар аймгийн Засаг дарга Н.Лхагвадорж, зохион байгуулах хорооны дэд даргаар аймгийн Засаг даргын орлогч Ж.Сайнцог, Нарийн бичгийн даргаар аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга Ө.Сувдаа, гишүүдэд 12 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгууллаа.

2.Тооны дээд хязгаар тогтоох тухай асуудлыг хэлэлцээд Сэлэнгэ аймгийн сумдаас 2022 онд цэргийн албыг биеэр дүйцүүлэн хаах иргэдийг Алтанбулаг суманд 5, Баянгол суманд 5, Зүүнбүрэн суманд 5, Жавхланта суманд 6, Орхон суманд 7, Орхонтуул суманд 8, Сант суманд 5, Сайхан суманд 4, Цагааннуур суманд 5 бүгд 50 иргэн байхаар дээд хязгаарыг тогтоолоо.

3.Аймгийн нутаг дэвсгэрээс 2022 оонд ахуйн зориулалтаар агнах, барих агнуурын амьтны тоо хэмжээний дээд хязгаарыг сум тус бүрээр тогтоов.

4.Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Орхонтуул сумын 14 дүгээр тойргийн нөхөн сонгуулийг зохион байгуулах үүрэг бүхий аймгийн сонгуулийн хорооны гишүүн Д.Ёндонжамц нь өөр ажилд шилжсэнтэй холбогдуулан Сонгуулийн хорооны гишүүний үүрэгт ажлаас чөлөөлж, П.Оюун /аймгийн Гэр бүл, хүүхэд залуучуудын хөгжлийн газрын дарга/-ыг нөхөн томиллоо.

5.Сэлэнгэ аймгийн Баянгол сумын үүсэн байгуулагдсаны 90 жилийн ойг 2022 оны 07 дугаар сард тэмдэглэн өнгөрүүлэхийг зөвшөөрлөө.

Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын үйл ажиллагааны талаар:

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2022 оны 05 дугаар сарын 18-ны өдрийн 85 дугаар зарлигаар аймгийн хэмжээнд 1-р одонгоор 32, 2-р одонгоор 388 нийт 420 эх алдарт эхийн одонгоор шагнагдлаа.

Монгол Улсын Шадар сайдын Сэлэнгэ аймгийн Засаг даргатай байгуулсан гэрээ, Шадар сайдын баталсан хуваарийн дагуу Сэлэнгэ аймгийн хэмжээнд Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль 2022 оны 06 дугаар сарын 02-05-ны өдрийн хооронд зохион байгуулагдлаа. Тус иж бүрэн сургууль нь "Танхимын сургалт", "Бэлэн байдлын үзлэг", "Штабын дадлага", "Дадлага, сургууль" гэсэн үндсэн дөрвөн хэсэгтэйгээр, астрономийн 104 цаг, оперативын 148 цагийн багтаамжтай явагдаж, дээрх дадлага сургуулиудад орон нутгийн гамшгаас хамгаалах албад, мэргэжлийн ангийн нийт 200 гаруй албан хаагч оролцлоо.

Энэ удаагийн Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн дадлага сургууль нь аймгийн хэмжээнд 17 сум, 6 тосгоныг хамруулсан нь өмнөх сургуулиудаас онцлогтой боллоо.

Уг сургуулийн хүрээнд ард иргэдийг аюулгүй цэгт нүүн шилжих дадлага сургууль явуулахад аймгийн 108 мянга гаруй хүн амаас 32320 иргэн оролцлоо.

Дадлага сургуулийн үеэр түр цугларах талбайд цугласан иргэдэд гамшгаас урьдчилан сэргийлэх мэдээлэл өгч, эрүүл амьдрах ухаан, анхны тусламжийн хичээл, биеийн тамирын дасгал хөдөлгөөн зааж, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүллээ.

Энэ удаагийн Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургуульд аймгийн Онцгой комисс, орон нутгийн гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн ангийн удирдах ажилтнууд болон орон нутгийн удирдлагууд идэвх санаачлагатай оролцож, ажилласныг сургуулийн удирдагч, ОБЕГ-ын дэд дарга, бригадын генерал Б.Ууганбаяр онцлон дадлага сургуулийг "Дүүрэн хангалттай" гэж дүгнэлээ.

Аймгийн Засаг дарга Н.Лхагвадорж "Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдөр" буюу 06 дугаар сарын 01-ний өдөр аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт амаржсан ээжүүд, эх орны шинэхэн эзэд нярай үрсэд баярын мэнд хүргэж, гарын бэлэг гардууллаа.

Монгол улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Эрдэнэбат Сэлэнгэ аймагт ажиллаж "Монгол Улсын Үндсэн хуулийн нэмэлт, өөрчлөлт, иргэдийн оролцоо, ил тод байдал" сэдвийн хүрээнд 17 сумын ард иргэдтэй уулзалт хэлэлцүүлгийг зохион байгуулж, иргэдийн санал, хүсэлтийг сонслоо.

Боловсролын төсвийн шинэчлэлийн эрх зүйн хэрэгжилтийг түгээн дэлгэрүүлэх "ТӨСВИЙН ШИНЭТГЭЛ-2022" уулзалт, сургалт зохион байгуулагдаж, аймгийн Засаг дарга Н.Лхагвадорж, УИХ-ын гишүүн Ч.Ундрам нарын албаны хүмүүс оролцож, сургалтын үйл ажиллагаанд амжилт хүслээ. Уулзалт, сургалтад аймгийн боловсролын салбарын 300 гаруй төлөөлөл хамрагдлаа.

Тус уулзалт, сургалтын үеэр ажил мэргэжилдээ ахиц дэвшлийг гарган, тодорхой шалгуурыг хангаж "МОНГОЛ УЛСЫН ЗӨВЛӨХ БАГШ"-ийн зэргийг шинээр авсан 7 багшид зөвлөх багшийн үнэмлэхийг, Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны "ЖУУХ БИЧИГ"-ээр мөн зарим багшийг шагнасныг гардуулж өглөө.

Төрийн жинхэнэ албаны гүйцэтгэх албан тушаалын сул орон тооны захиалгын дагуу тусгай шалгалтын зарыг Төрийн албаны Зөвлөлийн цахим хуудсанд байршуулан нийтэд зарлаж, бүртгэлийг 2022 оны 06 дугаар сарын 24, 25-ны өдрүүдэд цахимаар хийж, шалгалтыг Төрийн албаны зөвлөлийн Сэлэнгэ аймаг дахь Салбар зөвлөлийн 2022 оны 13 тоот тогтоолоор томилогдсон шалгалтын комисс 06 дугаар сарын 6, 7-ны өдрүүдэд зохион байгууллаа. Шалгалтад дэс түшмэлийн 68, туслах түшмэлийн 65, нийт 133 сул орон тоо зарласан. Үүний дагуу бүртгэлд хамрагдсан дэс түшмэлийн албан тушаалд тусгай шалгалтад орохоор материал илгээсэн 46, туслах түшмэлийн албан тушаалд шалгалтад орохоор материал илгээсэн 29 иргэний материалыг журмын дагуу хянах шалгалтын комиссын хурлыг 2022 оны 5 дугаар сарын 27-ны өдөр хуралдаж, баталгаажуулалтыг хийсэн. Тухайн албан тушаалын тодорхойлолтод заасан болзол, шаардлагыг хангасан дэс түшмэлийн албан тушаалын сул оронд 28, туслах түшмэлийн албан тушаалд 18 оролцогчийг оролцуулахаар баталгаажуулалтыг хийж, шалгалтыг 06 дугаар сарын 6, 7-ны өдрүүдэд зохион байгуулсан.

Дэс түшмэлийн 23, туслах түшмэлийн 14 сул орон тоог нөхөх арга хэмжээ авлаа.

Аймгийн хэмжээнд "Ардын хувьсгалын 100 жилийн ойн хүндэт медаль"-иар шагнагдах тус сумын 1560 иргэний нэрс, холбогдох мэдээллийг Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газарт хүргүүлж ажиллалаа.

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны 6 дугаар сарын 06-ны өдрийн А/237 дугаар захирамжаар 2021 оны аймгийн бөхийн цол олгож, эрэмбэ тогтоох 128 бөхийн барилдаанд амжилттай оролцсон бөхчүүдэд цол, чимэг олголоо.

Хүчит 128 бөхийн барилдаанд Сайхан сумын харьяат "Таван-Хан" бөхийн дэвжээ, "Буман намсрай оргил" ХХК-ий бөх сумын заан О.Төрбат 6 давж үзүүрлэсэн тул "Аймгийн ЗААН" цол, Мандал сумын харьяат сумын заан С.Одхүү 5 даван шөвгөрсөн тул "Аймгийн НАЧИН" цол, Хүдэр сумын харьяат "Таван-Хан" дэвжээ, Зэвсэгт хүчний 013 дугаар анги, Алдар спорт хороо, "Баатар дулаан хан" ХХК-ий бөх, аймгийн арслан Д.Төрболд 7 давж түрүүлсэн тул "ХУРЦ" чимэг, Мандал сумын харьяат "Таван-Хан" дэвжээний бөх, аймгийн харцага Х.Наранбаяр 5 давж шөвгөрсөн тул "Улам нэмэх" чимэг тус тус олгож үнэмлэхийг гардуулан өглөө.

"Орос-Монгол-Шинэ бодит байдал дахь түншлэл" сэдэвт Олон улсын анхдугаар форум тавдугаар сарын 27-28-ны өдрүүдэд ОХУ-ын Буриад Улсын Улаан-Үд хотод зохион байгуулагдаж, форумын хүрээнд сэдэвчилсэн уулзалт хэлэлцүүлэг, үзэсгэлэн худалдаа явагдаж, Монгол, Оросын 300 гаруй бизнес эрхлэгчид өөрсдийн бүтээгдэхүүнийг танилцууллаа. Уг үзэсгэлэнд Сүхбаатар сумын бизнес эрхлэгчдийн төлөөлөл оролцож бараа бүтээгдэхүүнийг борлууллаа.

Аймгийн Засаг дарга Н.Лхагвадорж тус форумын хөдөө аж ахуйн салбар уулзалтад оролцож Сэлэнгэ аймагтай хамтарч ажиллах боломж, давуу талыг танилцууллаа. Мөн аймгийн Засаг даргаар ахлуулсан төлөөлөл ОХУ-ын Буриад Улсын Ерөнхийлөгч, Засгийн газрын тэргүүн Алексей Самбуевич Цыденов болон салбар яам, газар, аж ахуйн нэгжийн төлөөллүүдтэй албан уулзалт зохион байгуулж Эрүүл мэнд, Боловсрол, Хөдөө аж ахуй, Хил гааль, Бизнесийн салбарт харилцан хамтран ажиллахаар тохиролцлоо. Онцолбол:

- Хүн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ, оношлогоо, салбарын ажилтан ажиллагсадын хамтын ажиллагааг бэхжүүлж, туршлага судлуулан, сургаж мэргэшүүлэх,
- Буриадын нутаг дэвсгэр дэх их дээд сургуулиудад оюутан сурагчдын суралцах боломж нөхцлийг бүрдүүлж, орос хэлний багш нарыг үнэ төлбөргүй сургах, дотуур байранд үнэ төлбөргүй байлгах асуудлыг шийдвэрлэх,

- Хиагт-Алтанбулаг олон улсын авто замын шалган нэвтрүүлэх боомтын шалган нэвтрүүлэх ажлыг эрчимжүүлж Гаалийн постын хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх,

- Монгол хүүхдүүдийг Хиагтын раойны сургуулиудад сургах, Монголд-Орос хэл заах зорилготой орос хэлний багш нарын автомашиныг олон улсын "Хиагт-Алтанбулаг" авто замын боомтоор нэвтрүүлэх асуудлыг шийдвэрлэх,

- Сэлэнгэ, Орхон голын экологийн төлөв байдалд хяналт тавих асуудлаар хамтарсан ажлын хэсэг байгуулах,

- Мал эмнэлэг, халдварт өвчний эсрэг чиглэлээр хамтран ажиллах,

- "Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөнийг дэмжих зорилгоор жил бүр нарсны суулгац нийлүүлэх,

- Соёл урлагийн салбарт хамтран ажиллаж харилцан урлаг соёлын арга хэмжээг зохион байгуулах,

- Бизнесийн төлөөллүүдтэй харилцаа холбоо тогтоож, мэдээлэл солилцон барилгын салбарын худалдаа үйлдвэрлэлийн цэг байгуулах, машин тоног төхөөрөмжийн эд анги нийлүүлэх болон бусад асуудлууд дээр хамтарч ажиллахаар харилцан тохиролцоод байна.

Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагаас жил бүрийн 6 дугаар сарын 14-ний өдрийг Цусны донорын Дэлхийн өдөр болгон 2004 оноос эхлэн тэмдэглэж байгаатай холбогдуулан бусдын амь насыг аврахын төлөө цусаа бэлэглэдэг ачтан доноруудынхаа ариун үйлсийг хүндэтгэн, аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, Улаан загалмай хороо,

аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн удирдлагууд үе үеийн донорууддаа Дэлхийн донорын өдрийн мэндчилгээ дэвшүүлж, талархал илэрхийллээ.

Бусдын амь насыг аврахын төлөө цусаа бэлэглэдэг эрхэм хүндэт донорууд, байгууллага хамт олныг МУЗН-н хүндэт тэмдэг, одон медаль, өргөмжлөлөөр шагналаа.

- "ХҮНДЭТ ДОНОР" –оор Г.Мөнхбаатар, Н.Мөнхтуул, Д.Дарьзав, Р.Энхтүвшин
- МУЗН-ийн "ЭНЭРЭНГҮЙ ҮЙЛСТЭН" одонгоор Д.Зууннаст, Ж.Цогтбаяр
- МУЗН-ийн "ХҮНДЭТ ТЭМДЭГ"-ээр Ч.Мөнхцэцэг, Ж.Магнайбаяр
- МУЗН-ийн "ЭНЭРЭЛ АЛТ"-тэмдэгээр Г.Батцацрал
- МУЗН-ийн "НИГҮҮСЭЛ АЛТ" тэмдэгээр С.Алтанцэцэг, Б.Батчимэг, Х.Жаргал, О.Цэцэгбаяр, Ц.Батмөнх, Х.Бейбет
- МУЗН-ийн "НИГҮҮСЭЛ МӨНГӨ" медалиар Ж.Энхтөр
- "ХОШОЙ ДОНОР ХАМТ ОЛОН ӨРГӨМЖЛӨЛ"-өөр Хилийн цэргийн 0101 дүгээр анги, аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг, Онцгой байдлын газар, Алтанбулаг сум
- "ДОНОР ХАМТ ОЛОН ӨРГӨМЖЛӨЛ"-өөр "STYLE" худалдааны төвийн хамт олныг шагнаж алдаршууллаа.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2004 оны нэгдүгээр тогтоолоор Гал түймэртэй тэмцэх газар, Улсын иргэний хамгаалалтын газар, Улсын нөөцийн газруудыг нэгтгэж Онцгой байдлын албыг байгуулснаас хойш 18 дахь жилийн хүрээнд аймгийн Онцгой байдлын газрын хамт олон "Гамшгийн иж бүрэн сургууль" болоод Гал унтраах техникийн олон төрөлт спортын Улсын аварга шалгаруулах тэмцээнийг аймаг орон нутагтаа зохион байгуулж, өөрийн байгууллагын үйл ажиллагаа, бэлтгэл бэлэн байдлыг танилцуулан сурталчилж угтлаа. Тус өдөр аймгийн Засаг дарга болон аймгийн Онцгой байдлын газрын харилцан хамтын ажиллагааны хүрээнд 3 алба хаагчид иж бүрэн 5 ханатай гэрийг хүлээлгэн өглөө.

Мандал сумын уугуул Чойнорын Батнаран, Бандийн Отгонсүрэн нарын өрх МҮОНРТ-ийн нэрэмжит "Алтан унаганы эзэн"-ээр тодорч, шагналыг Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Өнөрболор, Мандал сумын Засаг дарга Б.Ганболд нар гардуулж өглөө.

Аймгийн Засаг дарга Н.Лхагвадорж Улсын 1-р төв эмнэлэг, Канад улсын нүдний эмч нарын хамтарсан багийг Сэлэнгэ аймагт ажиллуулах асуудлаар төлөөллийг хүлээн авч уулзан санал солилцлоо. Сэлэнгэ аймгийн ард иргэдийг нүдний өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх, оношлох, өвдсөнийг нь эмчлэх зорилт тавиад байгаа энэхүү төслийг УИХ-ын гишүүн Ж.Эрдэнэбат дэмжин ажиллаж байна.

Аймгийн Засаг дарга Н.Лхагвадорж Япон Улсын Шизоука мужийн Газар тариалан, ойн аж ахуйн судалгааны төв бодлого зохицуулалтын газрын дарга Ohsuka Ryuji, Судалгааны төвийн ахлах эрдэмтэн Okitsu Toshihiro, ЗДТГ-Газар тариалан бодлогын хэлтсийн орлогч дарга Tabayashi Daisuke, ЗДТГ-Гадаад харилцааны хэлтсийн зөвлөх Sugimura Gon Erdenekhatan нарын төлөөлөгчдийг хүлээн авч уулзан харилцан хамтын ажиллагааны чиглэлээр санал солилцоо.

Сэлэнгэ аймаг нь Шизоука мужтай Хөдөө аж ахуй, байгаль орчин тэр дундаа газар тариалангийн салбарт амжилттай хамтран ажиллаж, салбарын ажилтан албан хаагчдыг мэргэшүүлэн сургаж дадлагажуулах, шинэ сортын таримлыг Сэлэнгэ аймгийн хөрсөнд тарьж ургуулан нутагшуулах чиглэлээр амжилттай хамтран ажиллаж байна. Айлчлалын үеэр тус мужийн төлөөлөгчид Сүхбаатар, Алтанбулаг, Шаамар, Жавхланта сумдуудаар газар тариалан болон мод үржүүлгийн газруудтай танилцан, заавар зөвлөмж өгч туршлага солилцон ажиллалаа.

ОХУ-ын Бүгд Найрамдах Буриад Улс Сэлэнгэ аймаг хоорондын хамтын ажиллагааны хүрээнд “ЭКСПО-2022” яармаг үзэсгэлэн худалдаа зохион байгуулагдлаа.

Тус үзэсгэлэн худалдаанд ОХУ-ын Буриад Улсын 3 район, 30 аж аж ахуйн нэгж, 40 уран бүтээлч, албаны төлөөлөл бүхий нийт 160 орчим, Сэлэнгэ аймгийн 13 сум, Нийслэл хот, Алтанбулаг Чөлөөт бүс, үндэсний “Эхлэл” бренд, үндэсний сүлжээ дэлгүүр “Номин холдинг”, “Некст электроникс”, “Мобиком” корпораци, Орхон, Хөвсгөл аймгуудын төлөөлөл нийт 70 аж ахуйн нэгжийн 250 гаруй барилгын материал, хүнс, хөдөө аж ахуй, мебель, аж үйлдвэрийн бараа бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч нар оролцлоо.

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн сонгуулийн тухай хуулийн дагуу аймгийн Сонгуулийн хороо байгуулагдаж Алтанбулаг, Жавхлант, Мандал, Хүдэр, Хушаат, Цагааннуур, Сайхан, Орхонтуул сумын 10 тойрогт зохион байгуулагдаж аймгийн хэмжээнд 8 сумын 11 багийн 12529 иргэн санал өгөхөөс 4582 иргэн сонгуулиа өгч 36,57 хувийн ирцтэй өндөрлөлөө.

МАН-аас 10, АН-аас 9, бие даагч 1 нэр дэвшигч өрсөлдөж МАН-аас аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Орхонтуул сумын 14-р тойрогт 1, сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд 4, АН-аас сумын 5 нэр дэвшигч сонгогчдын олонхийн санал авлаа.

Аймгийн Засаг дарга Н.Лхагвадорж 2022 оны элсэлтийн ерөнхий шалгалтад 800 оноо авсан сурагчид болон бэлтгэсэн багш нарыг шагнаж урамшууллаа.

1. Монголын түүхийн хичээлээр-Мандал сумын Ерөнхий боловсролын Б-ын “Билиг ДБ” сургуулийн сурагч Э. Мандахбаяр

2. Англи хэлний хичээлээр-Мандал сумын Ерөнхий боловсролын “Билиг ДБ” сургуулийн сурагч О.Отгон-Эрдэнэ

3. Нийгмийн тухай мэдлэг хичээлээр-Сүхбаатар сумын 2 дугаар Ерөнхий сургуулийн сурагч Б.Ууганчимэг нар 800 оноо авч үе тэнгийн сурагчдаа манлайлан, сурагчаа амжилттай бэлтгэсэн Сүхбаатар сумын 2 дугаар сургуулийн багш Б.Мягмарсүрэн, Мандал сумын Ерөнхий боловсролын “Билиг ДБ” сургуулийн багш Э.Сүхбаатар, Г.Халиун нарыг урамшууллаа. Энэхүү арга хэмжээг 6 дахь жилдээ зохион байгуулж байгаа юм.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 80 дугаар тогтоол, Цэргийн штабын 2022 оны цэргийн сургалтын нэгдсэн төлөвлөгөө, аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2022 оны 63 дугаар тогтоол, аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/238 тоот захирамжаар цэргийн албыг биеэр дүйцүүлэн хаах хүсэлт гаргасан Алтанбулаг, Баянгол, Зүүнбүрэн, Жавхлант, Орхон, Орхонтуул, Сант, Сайхан, Цагааннуур сумдын 50 иргэнийг тус албанд элсүүлэн авч сургалтад хамруулсан.

Сургалтыг Монгол Улсын Батлан хамгаалахын сайдын 2018 оны А/211 дүгээр “Сургалтын хөтөлбөр, мэдээний маягт батлах тухай” тушаалыг үндэслэн “Цэргийн дүйцүүлэх албаны бэлтгэл” сургалтын хөтөлбөрийн дагуу өдөрт 8 цагаар нийт 96 цагийн хичээлийн хөтөлбөр, цаг сэдвийн задлан, хичээлийн хуваарь гарган сургалт, дадлагыг зохион байгуулсан.

Аймгийн Онцгой комиссын үйл ажиллагааны талаар:

Аймгийн Онцгой комиссын Шуурхай штабаас дэлхийн дахинд тархаад буй коронавирус /Ковид-19/-ын халдварын тохиолдол гарч, халдварлах эрсдэл бий болсонтой холбоотойгоор урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээ авах чиглэлээр Онцгой комиссын орлогч, Шуурхай штабын дарга, аймгийн Засаг даргын орлогч Ц.Рэгээдмаагаар ахлуулсан Онцгой байдлын газрын 7, Цагдаагийн газрын 1,

Мэргэжлийн хяналтын газрын 4, Эрүүл мэндийн газрын 1 нийт 13 албан хаагч өглөөний 09:00-21:00 цаг хүртэл ажиллан аймгийн Онцгой комиссын даргаас хийж хэрэгжүүлэх ажил, арга хэмжээний талаар өгсөн үүрэг чиглэл, мэргэжлийн байгууллагуудаас хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, нөхцөл байдлын мэдээллийг хүлээн авч холбогдох шийдвэрийг гаргаж, сумдын Онцгой комиссын дарга нарт үүрэг чиглэл хүргүүлж, хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

Аймгийн Онцгой комиссын даргаас хийж хэрэгжүүлэх ажил, арга хэмжээний талаар өгсөн үүрэг чиглэл, мэргэжлийн байгууллагуудаас хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, нөхцөл байдлын мэдээллийг хүлээн авч холбогдох шийдвэрийг гаргаж, сумдын Онцгой комиссын дарга нарт үүрэг чиглэл хүргүүлж, хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

Шуурхай штабын 70363684, 70360119 дугаарын утсанд мэдээлэл хүлээн авч ажиллаж байна.

Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын цахим хуудас болон Онцгой байдлын газрын цахим пэйж хуудсанд Онцгой байдлын газар, Дэлхийн Зөн Монгол Олон улсын байгуулагтай хамтран "Яагаад амны хаалт зүүх ёстой вэ?", "Гараа яагаад угаах ёстой вэ?", "Хамтын хүчээр халдвараас сэргийлье", "Ковидгүй Сэлэнгийн төлөө" шторк, аймгийн Онцгой комиссын мэдээ, мэдээллийг 2 удаа байршуулж, 840 хандалт авсан.

Мөн орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудтай хамтран цаг үеийн нөхцөл байдлын талаарх мэдээллийг шуурхай бэлтгэн дамжуулж, Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөл, Улсын Онцгой комиссын Нэгдсэн шуурхай штаб, Онцгой байдлын ерөнхий газарт тухай бүр мэдээлэл хүргүүлэн ажиллаж байна.

Аймгийн хэмжээнд коронавируст халдвар /Ковид-19/-ын цар тахлын 1 дүгээр давлагаанд 217, 2 дугаар давлагаанд 4849, 3 дугаар давлагаанд 13783, 4 дүгээр давлагаанд 8471 нийт 27629 тохиолдолд батлагдаж 2022 оны 06 дугаар сарын байдлаар 27633 иргэн эдгэрч, 62 хүн нас барсан. 27629 тохиолдол батлагдсанаас ойрын хавьтал 11846, дам хавьтал 5707, нийт 17553 ойрын болон дам хавьтал тогтоогдож байна.

06 дугаар сарын байдлаар коронавируст халдвар /Ковид-19/-ын 29 тохиолдол шинээр бүртгэгдэж, 80 хүн эдгэрч, 0 нас баралт бүртгэгдсэн.

Өссөн дүнгээр нэгдүгээр тун 70473, хоёрдугаар тун 66438, гуравдугаар тун 37462, дөрөвдүгээр тун 7216 тус тус хийгдээд байна.

Онцгой байдлын ажил үйлчилгээний талаар:

Тайлант хугацаанд объектын гал түймрийн 4, ой, хээрийн түймрийн 3, үерийн 4, усны ослын 2, аврах ажиллагааны 2 нийт 15 гамшиг осол, гал түймрийн дуудлагаар гарч 1 иргэний амь насыг авран хамгаалж ажиллалаа.

Монгол Улсын Шадар сайдын Сэлэнгэ аймгийн Засаг даргатай байгуулсан гэрээ, Шадар сайдын баталсан хуваарийн дагуу Сэлэнгэ аймгийн хэмжээнд Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургуулийг зохион байгуулахад "Гамшгаас хамгаалах албад, аж ахуйн нэгж, байгууллагуудад гамшгийн аюулын тухай зарлан мэдээллийн дохио дамжуулах, нүүлгэн шилжүүлэх дадлага, сургалт зохион байгуулах талаар сургалтыг 44 удаа явуулж, 1221 ажилтан, албан хаагчдыг хамруулж заавар зөвлөмж өгч ажилласан.

Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль 19, Удирдах албан тушаалтны сургалт 14, Их дээд болон МСҮТ, коллежийн оюутан, сурагчдын сургалт 3, ерөнхий боловсролын сургуулийн ахлах ангийн сурагчдын сургалт 33, ерөнхий боловсролын сургуулийн дунд ангийн сурагчдын сургалт 47, ерөнхий боловсролын сургуулийн бага ангийн сурагчдын сургалт 8, сургуульд элсэхээс өмнөх насны хүүхдийн сургалт 15,

төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллага, хуулийн этгээдийн албан тушаалтан ажилтны сургалт 49, гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн ангийн сургалт 18, иргэний сургалт 7, сайн дурын бүлэг хэсгийн сургалт 3 нийт 216 удаа гамшгаас хамгаалах ангиллын сургалтыг 5,779 удирдах албан тушаалтан, ажилтан, албан хаагч, оюутан, сурагч, сургуулийн өмнөх насны хүүхэд, гамшгаас хамгаалах алба, мэргэжлийн анги, иргэд, сайн дурынхныг хамруулан зохион байгуулсан.

Онцгой байдлын цаг нэвтрүүлгийн 8 удаагийн дугаарыг бэлтгэж Онцгой байдлын газрын болон 17 сумын албан ёсны цахим хуудсанд байршуулан иргэдэд Иж бүрэн сургуулийн талаар ойлголт, зөвлөмж зөвөлгөөг хүргэж ажилласан.

Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургуулийн талаар 3 төрлийн шторк бэлтгэж аймгийн "Миний Монгол Энтертаймент" телевизийн суваг болон "Мандал" КаТВ-ээр 2022 оны 5 дугаар сарын 1-ний өдрөөс 6 дугаар сарын 5-ны өдрийг хүртэл өдөрт 3 удаагийн давтамжтайгаар нийт 204 удаа иргэд, олон нийтэд хүргэн ажилласан.

Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургуулийн талаар мэдээллийг Онцгой байдлын ерөнхий газрын дэд дарга, Б.Ууганбаяраас авч байгууллагын пэйж хуудас болон "Миний Монгол" телевизийн сувгаар иргэд олон нийтэд шууд дамжуулан хүргэсэн.

Гал унтраах техникийн олон төрөлт спортын Улсын аварга шалгаруулах "Мазаалай-2022" тэмцээн манай аймагт зохион байгуулагдлаа. Уг тэмцээнд 21 аймаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар, УБТЗ-ын цэрэгжүүлсэн хамгаалалт, Онцгой байдлын албаны 31 багийн 250 гаруй тамирчид оролцож, довтолгооны шат, саадтай 100 м, 4x100 метрийн буухиа гүйлт, байлдааны тархалт гэсэн дөрвөн төрлөөр өрсөлдөж, аваргуудаа шалгарууллаа.

Тэмцээнд багийн дүнгээр тэргүүн байрт Д.Гантөмөр даргатай УБТЗ-ын ХНН-ийн цэрэгжүүлсэн хамгаалалт, Онцгой байдлын албаны баг тамирчид, дэд байрт хурандаа Г.Ганбаатар даргатай Орхон аймгийн Онцгой байдлын газрын ГТУА 56 дугаар ангийн баг тамирчид, гутгаар байрт хурандаа Ш.Баасандорж даргатай Булган аймгийн Онцгой байдлын газрын ГТУА 20 дугаар ангийн баг тамирчид шалгарлаа.

Гал унтраах техникийн олон төрөлт спортын Улсын аварга шалгаруулах тэмцээний хаалтын ажиллагааны үеэр Онцгой байдлын газрын ГУТОТС-ын Олон улсын хэмжээний мастер Д.Алтансүх, ГУТОТС-ын мастер Б.Цогбадрах, ОБЕГ-ын ГУТОТС-ын мастер Д.Эрдэнэбаатар, Хөвсгөл аймгийн Онцгой байдлын газрын ГУТОТС-ын мастер Ц.Бямбадорж нарын дөрвөн тамирчин ГУТОТС-оос зодог тайлж байгаатай холбогдуулан тэмцээн зохион байгуулагчид, оролцогчид, ГУТОТС-ын холбоо, Онцгой байдлын газрын удирдлагууд хүндэтгэл үзүүлж, баяр хүргэлээ.

Энэ удаагийн ГУТОТС-ын Улсын аварга шалгаруулах тэмцээн нь хувьсгалын өлгий нутаг Сэлэнгэ аймгийн Сүхбаатар хот, Гал түймэртэй тэмцэх байгууллагын түүхт 100 жилийн ойн дээр зохион байгуулагдсанаараа онцлогтой боллоо.

"Газар хөдлөлтийн үед авах арга хэмжээ", "Ой, хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлье" 10 төрлийн сэрэмжлүүлэг шторкуудыг Онцгой байдлын газрын фейсбүүк пэйж хуудсанд байршуулан Сэлэнгэ аймгийн 17 сум, 6 тосгоны цахим хуудсанд түгээж иргэд, олон нийтэд хүргэн ажилласан.

Ой, хээрийн болон объектын гал түймэр, газар хөдлөлт, коронавируст халдвар, мал, амьтны гоц халдварт өвчин, коронавируст халдвараас урьдчилан сэргийлэх 5 төрлийн сэрэмжлүүлэг шторк бэлтгэж байгууллагын пэйж хуудас болон цахим сайтанд байршуулан 10,000 гаруй хандалт авч иргэдэд түгээсэн, 72 цагийн хугацаанд "мал, амьтны гоц халдварт өвчин, объектын болон ой, хээрийн түймэр, газар хөдлөлт, үер,

усны аюулаас урьдчилан сэргийлэх” зэрэг 5 төрлийн шторкуудыг Сүхбаатар сумын лед дэлгэцээр сурталчлан иргэд, олон нийтэд хүргэн ажилласан.

“Дэлхийн зөн Монгол” Олон Улсын байгууллагын Сэлэнгэ нутгийн хөтөлбөрийн санхүүжилтээр мал, амьтны гоц халдварт өвчин, объектын болон ой, хээрийн түймэр, газар хөдлөлт, үер, усны аюулаас урьдчилан сэргийлэх 10 төрлийн нэг сая төгрөгийн өртөг бүхий сурталчилгааны самбарыг хэвлүүлсэн.

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын 2022 оны “Газрын тос, газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулах, шатахуун түгээх станцын барилга байгууламжид гамшгаас хамгаалах болон галын аюулгүй байдлын тухай хууль, стандарт, норм, нормативын баримт бичгийн хэрэгжилтийг хангуулах төлөвлөгөөт болон гүйцэтгэлийн хяналт шалгалтын удирдамж”-ийн дагуу Сүхбаатар, Мандал, Баянгол, Сайхан сумдуудад үйл ажиллагаа явуулж байгаа 8 аж ахуйн нэгж, байгууллагын 22 объектод хяналт шалгалтыг хийж 117 зөрчлийг илрүүлснээс, гүйцэтгэлийн хяналт шалгалтаар 102 арилгуулж ажилласан.

Монгол Улсын Шадар сайдын баталсан “Их, дээд сургууль, коллеж, ерөнхий боловсролын сургуулиудын оюутан, сурагчдын дотуур байрны барилга байгууламж”-д Гамшгаас хамгаалах болон галын аюулгүй байдлын тухай хууль, норм, нормативын бичиг баримтын хэрэгжилтийг шалгах төлөвлөгөөт шалгалтын удирдамжийн дагуу хяналт шалгалтыг зохион байгуулсан. Уг шалгалтыг Сүхбаатар, Мандал, Сайхан, Баянгол суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа Ерөнхий боловсролын сургууль, дотуур байр 28 нийт 23 байгууллагын 28 объектод хяналт хийж 189 зөрчлийг илрүүлж зөрчлийг арилгуулахаар Гал түймрийн Улсын хяналтын байцаагчийн заавал биелүүлэх албан шаардлага 12, мэдэгдэл 16 үйлдэж, байгууллагын дарга, эрхлэгч нарт өгсөн.

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын 2022 оны “Орон сууцны барилга байгууламжид Гамшгаас хамгаалах болон Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, стандарт, норм, нормативын баримт бичгийн хэрэгжилтийг хангуулах төлөвлөгөөт болон гүйцэтгэлийн” хяналт шалгалтын удирдамжийн дагуу “Төрийн хяналт шалгалтын тухай” хууль, Гамшгаас хамгаалах тухай, Галын аюулгүй байдлын тухай, “Гамшгаас хамгаалах болон гал түймрийн улсын хяналтын дүрэм”, “Гамшгаас хамгаалах улсын хяналтын байцаагчийн хяналт шалгалтын үйл ажиллагааны нэгдсэн заавар” болон бусад стандарт, техникийн норматив, дүрэм, журам, тушаал зэрэг эрх зүйн баримт бичгийг үндэслэн Баянгол, Сайхан, Сүхбаатар, Мандал сумдад үйл ажиллагаа явуулдаг нийт 20 аж ахуйн нэгж, байгууллагын объектод хяналт шалгалтыг хийж 37 зөрчлийг илрүүлсэнээс, 32 арилгуулж ажилласан.

Мэргэжлийн хяналтын үйл ажиллагааны талаар:

“Нийтийг хамарсан баяр ёслол, цаг үеийн шаардлагаар зохион байгуулж буй арга хэмжээнд урьдчилан сэргийлэх шалгалтыг хийж, урьдчилан сэргийлэх хяналт шалгалтад хүнсний 3 үйлдвэр, хүнсний худалдааны 36, хоол үйлдвэрлэлийн 5, караоке баар 4, хүргэлтийн 3 үйлчилгээний объект, нийт 51 иргэн, аж ахуйн нэгж хамрагдаж, гүйцэтгэлийн хяналт шалгалтыг 10 объект буюу 19.6 хувьд хийж гүйцэтгэсэн.

Цагааннуур сумын нэр бүхий иргэнээс ирүүлсэн гомдлыг үндэслэн Мэргэжлийн хяналтын газрын даргын баталсан удирдамжийн дагуу Цагааннуур суманд байрлах “Хуурчийн гол” ХХК-ий “Тосон-Уул” цайны газрын үйл ажиллагаанд төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалтыг хийхэд хоол үйлдвэрлэлийн ажлын байр эрүүл ахуйн нөхцөл шаардлагыг хангахгүй нөхцөлд үйл ажиллагаа эрхэлсэн, ажлын байрны цэвэрлэгээ хангалтгүй, ажиллагсад ажлын байранд эрүүл ахуйн зохистой дадлыг бүрэн эзэмшээгүй, хоол үйлдвэрлэлийн ахлах тогооч эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх

үзлэг шинжилгээнд хамрагдаагүй байсан зэрэг зөрчил илэрсэн тул 2022 оны 06 дугаар сарын 02-ны өдрийн 18-03-034/27 дугаар үйл ажиллагаа түр зогсоох актыг үйлдэж 31 заалт бүхий улсын байцаагчдын хамтарсан 1 албан шаардлагыг хугацаатай хүргүүлж биелэлтийг тооцож ажиллалаа. Хяналт шалгалтын явцад 2 төрлийн мах, 5 нэр төрлийн хүнсний ногоо, хоол үйлдвэрлэлийн ус, эрүүл зүйн 230 арчдас, 2 нэр төрлийн хоолноос дээж авч итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжилгээнд хамруулахад эрүүл зүйн нян судлалын үзүүлэлтээр 2 арчдаст, хутга, тогоочийн хэрэгсэл хийдэг сагсанд Staphylococcus aureus илэрч, адууны мах, хонины маханд E.coli илэрсэн, сармист агуулагдах нитрит стандартаас хэтэрсэн үзүүлэлттэй тус тус гарсан байна.

Стандарт, хэмжил зүйн үйл ажиллагааны талаар:

2022 оны 06 дугаар сарын байдлаар улсын төсвөөс 91839400 төгрөгийн санхүүжилт авч, төсөвт байгууллагын төлбөртэй ажил үйлчилгээнээс 44984360 төгрөгийн орлого бүрдүүлж, батлагдсан төсөв, төлөвлөгөө болон төсвийн тухай хуулийн хүрээнд үйл ажиллагаагаа явуулж ажиллалаа.

Аймгийн Байгаль, орчин аялал жуулчлалын газраас зохион байгуулсан “Амралтын газар, жуулчны баазын үйлчилгээ эрхлэгчдийн уулзалт, хэлэлцүүлэг”-т оролцогчдод “MNS 6043:2019 Амралтын газар, жуулчны баазад тавих ерөнхий шаардлага”, “MNS 4588:2008 Зочид буудлын үйлчилгээнд тавих ерөнхий шаардлага”, “MNS 4946:2019 Хоол үйлдвэрлэл үйлчилгээнд тавих шаардлага” стандартын талаар мэдээлэл өглөө.

Бүтээгдэхүүний баталгаажуулалт: Сайхан сумын 1 дүгээр багт үйл ажиллагаа явуулдаг “Хөтөл дээжис” цехийн бялуун бүтээгдэхүүнийг Мэргэжлийн хяналтын газрын итгэмжлэгдсэн лабораторид сорилт шинжилгээнд оруулав.

Үйлчилгээний баталгаажуулалт: Цагааннуур, Жавхлант, Мандал, Алтанбулаг сумдын 5 аж ахуйн нэгж, иргэний үйлчилгээний газрыг тохирлын үнэлгээнд хамруулж 5 үйлчилгээний газарт 1 хүнсний дэлгүүр, 1 минимаркет, 2 амралтын газар, 1 баарны үйлчилгээнд МУ-ын “Худалдааны газар, түүний үйлчилгээ үндсэн шаардлага MNS 5021:2007”, “Амралтын газар, жуулчны баазад тавих ерөнхий шаардлага MNS 6043:2019”, MNS 6043:2019 “Амралтын газар, жуулчны баазад тавих ерөнхий”, MNS 4946:2019 “Хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний газарт тавих шаардлага” стандартын шаардлагын дагуу тохирлын үнэлгээ хийж, тохирлын гэрчилгээг 1-2 жилийн хугацаатай олголоо.

Эзлэхүүн хэмжлийн төрлөөр: Шатахуун түгээх станцын 6 шатахуун түгээгүүрийн шингэн хэмжигч, Хөтөл тосгоны “Гавшгай ус” ОНӨААТҮГ-ын усны тоолуурын лабораторитой хамтран аж ахуйн нэгж, байгууллагын 23 ширхэг усны тоолуурыг шалган батагаажууллаа.

Механикийн хэмжлийн төрлөөр: Хөтөл тосгоны “Цемнет Шохой” ТӨХК-ий автомашины 1 жин, үйлдвэрийн 9 жинг шалгалт баталгаажуулалтад хамруулсан. Сант, Хүдэр сумын Эрүүл мэндийн төвийн 8 жинг баталгаажуулсан.

Цахилгаан хэмжлийн төрлөөр: Сүхбаатар, Алтанбулаг сумын айл өрх, аж ахуй нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд ашиглагдаж буй 1 ба 3 фазын 604 ширхэг цахилгааныг тоолуурыг шалган ээлжит баталгаажуулалтад хамруулсан.

Дулаан даралтын хэмжлийн төрлөөр: Хүдэр, Сант сумын Эрүүл мэндийн төвийн 4 цусны даралтын аппарат, 17 ширхэг халуун хэмжигчийг шалгалт баталгаажуулалтад хамрууллаа.

Шалгалт тохируулга төрлөөр: Хөтөл “Цемен Шохой” ТӨХК-ий сорилт, шинжилгээний итгэмжлэгдсэн лабораторийн жин, туухай нийт 26 ширхэг хэмжих хэрэгсэлд шалгалт тохируулга хийсэн.

Хоёр. Эдийн засаг, санхүүгийн бодлогын хүрээнд:

Тус сард 754 баримтаар 12 тэрбум төгрөгийн төсөвт байгууллагуудын төлбөр тооцоог хянан гүйцэтгэлээ.

Аймгийн 05 дугаар сарын төсвийн гүйцэтгэлийн нэгдсэн мэдээг гаргаж Статистикийн хэлтэст хугацаанд нь хүргүүлж, мөн сарын аймгийн орлогын гүйцэтгэлийн мэдээг Татварын хэлтэстэй тулган баталгаажуулж, төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээг сар бүр аймгийн web сайт, шилэн данс болон ил тод самбарт байршуулан ажиллалаа.

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтийг сум бүрд хуваарилан тавьж, тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилт олгосон.

1.Төсвийн гүйцэтгэлийн талаар:

д/д	Үзүүлэлтүүд	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь
1. Орон нутгийн төсвийн нийт орлого		39,299,815.8	27,557,554.2	70.1
	Орон нутгийн төсвийн орлого	22,368,013.6	13,876,012.6	62.0
1.1	Үүнээс: Аймгийн төсвийн орлого	9,302,129.7	3,501,402.7	37.6
	Сумдын төсвийн орлого	13,065,883.9	10,374,609.9	79.4
1.2	Сумдаас авах орлогын шилжүүлэг	1,727,871.8	769,413.7	44.5
1.3	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох шилжүүлэг	5,177,451.4	3,634,399.7	70.2
1.4	Урьд оны үлдэгдэл /Орон нутгийн орлого/	6,865,579.0	6,834,399.7	100.0
1.5	Урьд оны үлдэгдэл /Орон нутгийн хөгжлийн сан/	2,023,311.9	2,023,202.5	100.0
1.6	Сум хөгжүүлэх сангийн орлого	1,020,311.9	231,586.9	22.7
1.7	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	117,385.6	157,359.8	134.1
2. Орон нутгийн төсвийн нийт зарлага		39,299,815.8	20,698,548.5	52.7
	Орон нутгийн төсвийн нийт зарлага	39,299,815.8	20,698,548.5	52.7
	Үүнээс: Сумдын орон нутгийн байгууллагуудын зарлага	23,429,960.4	13,397,207.4	57.2
	Сумдын орон нутгийн хөгжлийн сан	687,575.3	37,440.2	5.4
2.1	Аймгийн шууд харьцдаг байгууллагуудын зарлага	15,182,280.1	7,263,900.9	47.8
	Үүнээс: Аймгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт	1,574,009.5		
	Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сан	4,333,063.3	274,000.0	6.3
	Халамжийн сан	85,113.2	55,553.0	65.3
	Шууд харьцдаг төсвийн байгууллагуудын зарлага	8,490,094.1	6,441,141.5	75.9
	Аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгө	700,000.0	493,206.4	70.5
3. Аймгаас олгосон санхүүгийн дэмжлэг, орлогын шилжүүлэг		8,649,035.9	7,355,397.8	85.0
3.1	Сумдад олгосон санхүүгийн дэмжлэг	3,471,584.5	3,471,584.5	100.0
	Сумдад олгосон орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлэг	2,724,737.5	2,665,842.5	97.8
3.2	Үүнээс: Хот тохижуулахын урсгал зардалд	58,892.5	58,892.5	100.0
	Мал эмнэлгийн үйлчилгээний зардалд			

	Хөрөнгө оруулалтын зардалд	2,665,845.0	2,606,950.0	97,8
	Аймагт олгосон орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлэг	2,452,713.9	1,217,970.8	49,7
3.3	Үүнээс: Хөрөнгө оруулалтын зардалд	2,233,063.30	998,320.2	44,7
	Мал эмнэлгийн үйлчилгээний хяналтын зардалд	198,000.0	198,000.0	100,0
	Усан хангамжийн татаас	21,650.6	21,650.6	100,0
4. Тусгай сангуудын зарлага		1,020,311.9	231,586.9	22,7
4.1	Сумдын сум хөгжүүлэх сан	1,020,311.9	231,586.9	22,7

2.Өргөн хэрэглээний барааны үнэ:

Өргөн хэрэглээний барааны нэр төрөл		2021 - V	2022 – V	<u>2022-V</u> <u>2021-V</u>
1.ХҮНСНИЙ БАРАА				
1	Талх, гурил, будаа	1 300	1 500	115.3
	Гурил /Алтантариа, I зэрэг, кг/	1 300	1 400	107.6
	Талх /орон нутгийн, ш/	2 600	3 500	134.6
	Нарийн боов /кг/	2 600	3 200	123.1
	Будаа /кг/	2 500	3 200	128.0
	Элсэн чихэр /кг/			
2	МАХ МАХАН БҮТЭЭГДЭХҮҮН			
	Хонины мах /кг/	11 000	10 000	90.9
	Үхрийн мах /кг/	12 500	13 500	108.0
	Адууны мах /кг/	9 000	9 500	105.5
	Ямааны мах /кг/	10 000	9 500	95.0
	Дотор мах, цувдай /цусгүй/	6 000	4 000	66.6
	Хиам /чанасан, кг/	11 000	15 800	143.6
3	СҮҮ, СҮҮН БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ӨНДӨГ			
	Сүү /задгай, л/	1 700	1 700	100.0
	Сүү / савласан, л/	3 300	4 500	136.3
	Тараг /задгай, л/	2 000	2 600	130.0
	Хорхой ааруул /задгай, чихэртэй, кг/	20 000	25 000	125.0
	Айраг /л/	5 000		
	Хуурай сүү /кг, Орос, 25% тослогтой/	5 500	6 000	133.3
	Өндөг /ш/	500	450	90.0
4	Бүх төрлийн өөх тос			
	Ургамлын тос /л/	5 500	8 600	156.3
	Өөхөн тос /кг/	4 000	2 500	62.5
	Шар тос /кг/	24 500	25 000	102.0
	Масло /задгай, кг/	4 500	6 500	144.4
5	ХҮНСНИЙ НОГОО			
	Төмс /кг/	1 200	1 500	125.0
	Лууван /кг/	1 200	3 500	291.6
	Манжин /кг/	2 500	3 500	140.0
	Байцаа /кг/	2 500	3 500	140.0
	Сонгино /кг/	2 000	3 200	160.0
	Өргөст хэмх /шилтэй, дарсан/	4 500	7 600	168.8

	Алаг салат /шилтэй, Urbanek, 630гр/	3 200	4 400	137.5
2. ШАТАХУУН				
	Бензин А - 80	1 400	2 450	170.1
	Бензин А - 92	1 470	2 500	170.1
	Дизелийн түлш	2 290	3 380	147.6

Гурав. Хууль, эрх зүйн бодлогын хүрээнд:

Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдаас Сэлэнгэ аймгийн Засаг даргатай байгуулсан 2022 онд хамтран ажиллах гэрээ болон Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн хагас жилийн тайланг гарган хүргүүлэн ажилласан.

Авлигатай тэмцэх газраас ирүүлсэн мөрдөгчийн мэдэгдлийн дагуу төлөвлөгөөт ажлын хүрээнд Төрийн албаны тухай хууль, Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль, Бодлогын баримт бичгийн стандарт, Төрийн албан хаагчийн ёс зүй сахилга хариуцлага, Захиргааны хэм хэмжээний акт, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Авлигын эсрэг хуулиар цахим сургалт зохион байгуулж нийт 17 сумын 114 албан хаагчийг хамрууллаа.

Улсын бүртгэлийн хэлтэс: 06 дугаар сарын иргэний бүртгэлийн талаар

- Төрсний бүртгэл - 128 /эрэгтэй-64, эмэгтэй-64/
- Гэрлэлтийн бүртгэл - 23
- Гэрлэлт цуцалсны бүртгэл - 12
- Үрчлэлт - 3
- Эцэг тогтоолт - 4
- Овог эцэг /эх/-ийн нэр, нэр өөрчилсний бүртгэл - 6
- Нас баралт - 48
- Нийт олгосон иргэний үнэмлэх - 346
- Шинээр олгосон иргэний үнэмлэх - 104
- Дахин олгосон иргэний үнэмлэх - 60
- Иргэний үнэмлэхийн хугацаа дуусч авсан - 182
- Гадаад паспорт олголт - 2685
- Аймаг хотоос бүр мөсөн шилжин ирсэн - 67
- Хот доторх шилжилт хөдөлгөөн - 19 тус тус бүртгэгдсэн байна.
- Газар өмчлөх, эзэмшиг, ашиглах эрхийн улсын бүртгэлийн талаар:
- Хүлээн авсан мэдүүлгийн тоо - 916
- Анхны бүртгэл - 287
- Өмчлөх эрх шилжих гэрээ - 205
- Барьцааны гэрээ - 354
- Бүртгэлд өөрчлөлт оруулах - 37
- Лавлагаа хуулбар - 16
- Нийт бичигдсэн гэрчилгээний тоо - 520

Цагдаагийн газар: Аймгийн хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэг, зөрчлийн мэдээ

Д/д	Үзүүлэлт	2021.06	2022.06	Өсөлт, бууралт	Хувь
1	Нийт бүртгэгдсэн гомдол мэдээлэл	1557	2078	521	33.4 хувиар өссөн
	Үүнээс: Гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээлэл	529	823	294	55.5 хувиар өссөн

	Үүнээс: Зөрчлийн шинжтэй гомдол мэдээлэл	1028	1255	227	22.0 хувиар өссөн
2	Нийт бүртгэгдсэн гэмт хэрэг	271	412	141	52.0 хувиар өссөн
3	Нийт бүртгэгдсэн зөрчил	5815	14444	8629	2.4 дахин өссөн

Архивыг тасаг: Аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын дахин болон нөхөн сонгуулийн саналын хуудас, бусад баримт бичгүүдийг аймгийн Сонгуулийн хорооны холбогдох ажилтнаас бүртгэл жагсаалтын дагуу хүлээн авлаа.

Архивын баримтыг цахим хэлбэрт шилжүүлэх ажлын хүрээнд Хөтөлийн "Цемент шохой" ХК, Дулаанхаан тосгоны Захирагчийн албаны хөмрөгийн нийт 22 хадгаламжийн нэгжийн 3909 хуудас баримтын агуулгыг уншиж заалт 2400, хүний нэр 15542, байгууллагын нэр 465, газар зүйн нэр 362 шивж, эх баримттай холбох ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

E-documents.gov.mn программд 157 хөмрөгийн жагсаалт, хөмрөгийн нэрийн өөрчлөлт, байгууллагын жагсаалт, байгууллагын нэрийн өөрчлөлт, зохион байгуулалтын жагсаалт, зохион байгуулалтын нэрийн өөрчлөлтөд баталгаажуулалт хийсэн.

Иргэд, байгууллагын хүсэлтийн дагуу баримтын цахим, мастер хувь болон цаасан суурьтай баримтаас архивын хуулбар 229, магадлагаа, тодорхойлолт 32, мөн онлайн захиалгыг хүлээн авч 6 иргэний хүсэлтийг шийдвэрлэн 10 лавлагааг гаргаж тухайн иргэдэд хүргүүлсэн.

Дөрөв. Нийгмийн хөгжлийн бодлогын хүрээнд:

Боловсрол, соёл урлаг, спортын талаар: 2022-2023 оны хичээлийн жилд нэгдүгээр ангид шинээр элсэх сурагчдын судалгаа авч, бэлтгэл ажлыг хангаж байна. Ирэх хичээлийн жилд шинээр нэгдүгээр ангид 6 настай 2247 сурагч элсэн орж, 73 бүлэг хичээллэх төлөвтэй буюу өмнөх хичээлийн жилтэй харьцуулахад бүлгийн тоо багасч байна.

Бага боловсролын анги дэвших шалгалтын 7 хичээлээр үнэлгээний даалгаврын блюпринт боловсруулан шалгалт зохион байгуулсан. 2021-2022 оны хичээлийн жилийн эхэнд Боловсролын үнэлгээний төвөөс хийгдсэн 2-5 дугаар ангийн оношлох үнэлгээний дундаж 50,2 хувьтай байсан бол жилийн эцэст 3-5 дугаар ангийн шалгалтын гүйцэтгэлийн дундаж 77,2 хувьтай үнэлэгдэж, 27 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Мөн бага боловсролын анги дэвших болон төгсөх шалгалтын дүнг өмнөх жилийн мөн үетэй харьцуулахад 10-12 хувиар ахисан үзүүлэлттэй байна.

Анги дэвших болон төгсөх шалгалтын дүнг хичээл бүрээр нь авч үзвэл 5 дугаар ангийн математикийн хичээлийн шалгалтын дундаж 73.0 хувь бага, монгол хэлний шалгалтын дундаж үзүүлэлт 79,8 хувь буюу хамгийн өндөр үзүүлэлттэй дүн харагдаж байна.

Боловсрол, шинжлэх ухааны яам, Боловсролын ерөнхий газраас Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтээр "Цэцэрлэгийн менежмент манлайлал" СӨББ удирдах албан тушаалтыг хамруулсан таван долоо хоногийн сургалтад мэргжилтэн 1, удирдах ажилтан 30, арга зүйч 2, багш 1 нийт 34 хүн хамрагдсан. Цэцэрлэгт хамрагдаж буй хамрагдаж буй 2-5 настай хүүхдийн хөгжлийн үр дүнгийн үнэлгээг бүлэг бүрээр авч нэгтгэн 3 түвшингээр үнэлгээг нэгтгэн гаргасан. Судалгаанд 2-5 настай 6355 хүүхдийг

хамруулан давхардсан тоогоор 19076 хүүхдийг хөгжлийн үр дүнгийн үнэлгээнд хамрагдсан.

Сургууль, цэцэрлэгүүдийн ариун цэврийн байгууламжийг сайжруулах судалгаа авч Цагааннуур сумын сургуулийн хичээлийн 1, 2-р байр, дотуур байр, Баруунбүрэн сумын сургуулийн хичээлийн байр, дотуур байр, Баруун бүрэн сумын цэцэрлэгийн ариун цэврийн байгууламжийг шинээр барьж, ашиглалтад оруулснаар 2022 оны байдлаар сургуулийн 85,7 хувь, дотуур байр 100 хувь, цэцэрлэг 100 хувь ариун цэврийн дотор байгууламжаар үйлчлүүлж байна.

ЕБС, цэцэрлэг, дотуур байрны сурагчдыг ундны цэвэр усаар хангах талаар судалааг авч нэгтгэхэд 2022 онд сургуулиудын 94,3 хувь нь коридорт, 31.4 хувь нь анги танхимд, 85 хувь нь дотуур байранд, 51,4 хувь нь багш хөгжлийн төвд, 34,3 хувь нь бусад өрөө тасалгаанд, 82,9 хувь нь үдийн цайны гал тогоонд, нийтдээ 33 сургуульд 321 ус буцалгах шугамны төхөөрөмжтэй болсон. 2022 оны цэцэрлэгүүдийн 79.5 хувь нь коридорт, 43.2 хувь нь анги танхимд, 27.3 хувь нь багш хөгжлийн төвд, 36.4 хувь нь бусад өрөө тасалгаанд, 59.1 хувь нь гал тогоонд, нийтдээ 44 цэцэрлэгт 210 ус буцалгах шугамны төхөөрөмжтэй болсон. "Тэрбум мод" үндэсний санаачилгын хүрээнд үндэсний сургагч багш бэлтгэх сургалтыг мэргэжлийн байгууллагатай хамтран орон нутагт зохион байгуулах ажлын хүрээнд сургуулийн биологийн багш нарыг мод бут, зүлэг, мандлын цэцэг тарих мэдээллээр хангаснаар 9279 сурагч, 1922 багш, 3754 эцэг эх, нийт 14955 хүнд сургалт зохион байгуулсан.

2022 оны ЭЭШ-ыг БҮТ-ийн комисс, аймгийн боловсрол, шинжлэх ухааны газар, Сүхбаатар сумын 1-р сургууль, аймгийн Тагнуулын газар, Мэргэжлийн хяналтын газар, Цагдаагийн газартай хамтран зохион байгуулж 923, өмнөх оны 117 төгсөгч нийт 1040 шалгуулагч 10 хичээлээр давхардсан тоогоор 3148 шалгалт өгөхөөр бүртгүүлсэн бөгөөд 977 шалгуулагч 2883 шалгалт өгсөн. Ирц 93,94 хувьтай байсан. Шалгалт 23 танхимд явагдан 46 багш, 8 зохион байгуулагч ажилласан. Энэ жил Монгол Улсын түүх, Англи хэл, Нийгмийн тухай мэдлэг хичээлээр нийт 3 шалгуулагч 800 оноо авсан байна.

"Боловсролын төсвийн шинэчлэлийн эрх зүйн хэрэгжилтийг түгээн дэлгэрүүлэх уулзалт, сургалт"-ыг сургууль, цэцэрлэг, насан туршийн боловсролын төвийн захирал, эрхлэгч, багш, нягтлан бодогч, сургууль, цэцэрлэгийн үйлдвэрчний эвлэлийн хорооны дарга нарын нийт 320 гаруй хүн оролцсон.

"Монголын марафон холбоо"-ны санаачлагаар УИХ-ын гишүүн Ч.Ундрамын нэрэмжит "Сэлэнгэ марафон-2022" улс, аймгийн аварга шалгаруулах хэт холын марафон гүйлтийн тэмцээн "Өөрийгөө ялан дийлье, өрөөлийг дагуулья" уриатайгаар зохион байгуулж 12 аймаг, 7 дүүрэг, "Алдар", "Хилчин" спорт хороо, Улаанбаатар хотын 7 клуб, 14 сум, 2 тосгоны нийт 530 орчим шилдэг тамирчид, дасгалжуулагчид оролцсон. Багийн нийт дүнгээр Сүхбаатар сумын баг тамирчид Тэргүүн байрт шалгарсан.

Тэмцээнд Алтанбулаг сумын харьяат ОУ-ын хэмжээний мастер, "Алдар" спорт хорооны тамирчин Ч.Шинэцэцэг, спортын мастер Эрдэнэцогт, Ганбат, Байгал, Навчаа, Хас-Очир, Болдбаатар, Мөнхбаатар, Батдорж, кросс гүйлтийн Ази тивийн аварга Сүмбэрбат, Улсын аваргын алт, мөнгө, хүрэл медальт Ц.Ганбаяр, У.Батцэцэг, Н.Түвшинтөгс, Батхуяг нарын олон шилдэг тамирчид кросс гүйлтийн спортоос төрөн гарсан. Эдгээр тамирчдын залгамж халаа болсон өсвөрийн тамирчид манай аймагт амжилттай бэлтгэгдэж байна. Өсвөрийн Улсын аварга шалгаруулах "Марафон-2022" тэмцээний 17 хүртэлх насны ангиллаас манай аймгийн баг тамирчид 2 алт, 1 мөнгө, 2 хүрэл медаль хүртэж багаараа тэргүүн байр эзэлсэн амжилтыг үзүүлээд байгаа юм.

Сэлэнгэ аймгийн 1998 оны төгсөгчдийн дунд "Сэлэнгэ-98" биеийн тамирын арга хэмжээг волейбол, теннис, дартс, буухиа 4 төрлөөр зохион байгуулж 17 сумын 8 багийн 90 гаруй төгсөгч, тамирчид оролцсон.

Эрүүл мэндийн талаар: ЭХЭМҮТ-ийн Тандалт судалгааны албанаас ЭМС-ын 207 тоот тушаалын хэрэгжилт, 0-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн байдалд үнэлгээ хийх, нярайн түнхний скрининг шинжилгээний үр дүнд хяналт хийх чиглэлээр ажлын хэсэг ажиллалаа. Хяналт үнэлгээний хүрээнд 2021, 2022 оны эхний 3 сарын байдлаар аймгийн хэмжээнд бүртгэгдсэн 0-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, амьгүй төрөлт, эхийн эндэгдэл, ноцтой хүндрэл, төрөлхийн гаж хөгжлийн тохиолдлуудын өвчний түүх, холбогдох материалуудтай танилцаж үнэлгээ хийсэн. Мөн эрүүл мэндийн газар болон аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн холбогдох эмч эмнэлгийн мэргэжилтнүүдээс эх, хүүхдийн тусламж үйлчилгээний чиглэлд хэрэгжиж буй тушаал шийдвэрүүдийн талаар асуумж судалгаа авсан. Мөн аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн хүүхэд, нярайн эмч нарт нярайн түнхний скрининг шинжилгээ хийх талаар ажлын байрны сургалт, дадлагыг зохион байгуулсан.

Монгол Улсын Засгийн газрын санаачилгаар зохион байгуулагдаж буй "Хүн амын нас, эрүүл мэндийн эрсдэлд суурилсан зонхилон тохиолдох үзлэг, оношилгоо"-г 2022 оны 05 дугаар сарын 01-нээс эхлэн 2 аймгийн болон Мандал сумын Нэгдсэн эмнэлэг, 26 сум, тосгон, өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдээр зохион байгуулж, 06 дугаар сарын 8008 иргэн хамрагдсан бөгөөд үүнээс 0-17 насны 7011 хүүхэд, 18-30 насны 606 иргэн 31-45 насны 227 иргэн, 46-60 насны 137 иргэн, 60-аас дээш 27 иргэн тус тус хамрагдсан байна.

Хөдөлмөр эрхлэлт, нийгмийн хамгаалал, нийгмийн даатгалын хүрээнд: Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж, тусламж хөнгөлөлтийн үйлчилгээг зорилтот бүлэгт түргэн шуурхай, хүнд сурталгүй чанартай хүргэх ажлын хүрээнд Улсын төсвийн орлогоос Халамжийн санд тайлант хугацаанд 68343 иргэнд 32076058.5 мянган төгрөг, Орон нутгийн төсвийн орлогоос Халамжийн санд тайлант хугацаанд 30 иргэнд 36000.0 мянган төгрөгийг тус тус олгосон.

Хөдөлмөр халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газраас тендерт шалгарч Сэргээн засах үйлчилгээ явуулах эрх авсан "ЭБУС" ХХК, "Хараа Алтан-Од" ХХК-уудтай хамтран ажиллах гэрээ байгуулж "Сэргээн засах үйлчилгээ"-г Сүхбаатар, Мандал суманд нийт 110 иргэнийг үйлчилгээнд хамруулсан. Үүнээс: 96 ахмад настан, 14 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд 19,800,0 мянган төгрөгний сахүүжилт олгосон.

Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээг хүртээмжтэй, чанартай хүргэх зорилгоор иргэдэд дараах үйлчилгээг үзүүлж Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэж мэдээллэсэн байна. Үүнд:

- Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө өгөх, мэдээллээр хангах үйлчилгээнд 667 иргэн
- Идэвхитэй ажил хайгчаар - 466 иргэн
- Ажил зуучлах үйлчилгээнд - 290 иргэн
- Шинээр бий болсон ажлын байранд - 305 иргэн
- Сул чөлөөтэй 325 - ажлын байр

Тайлант хугацаанд ажил хайгч 861 байсан бол идэвхитэй ажил хайгчаар 466 иргэн бүртгүүлсэн ба ажил олгогчоос ирүүлсэн сул чөлөөтэй 325 ажлын байрны захиалгын дагуу 290 иргэнийг ажилд зуучлан идэвхгүйн улмаас 310 иргэн бүртгэлээс хасагдаж ажил хайгч иргэдийн тоо 727 болсон байна. Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа

олгох, зөвлөгөө өгөх, мэдээллээр хангах ганцаарчилсан болон бүлгийн хэлбэрээр 667 иргэнд үзүүлсэн байна.

"Аж ахуй эрхлэгчдийг дэмжих хөтөлбөр"-ийн хүрээнд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэгт 35 иргэнийг хамруулж, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас 279000.0 мянган төгрөгийн дэмжлэг үзүүлж, 35 шинэ ажлын байр, Малчдын санхүүгийн дэмжлэгт 9 сумын 18 малчин өрхийг хамруулж, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас 90000.0 мянган төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг олгож шинээр 36 ажлын байр, "Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөр"-ийн хүрээнд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэгт 12 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг хамруулж, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас 71000.0 мянган төгрөгийн дэмжлэг үзүүлэн шинээр 12 ажлын байр, "Ахмадын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөр"-ийн хүрээнд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэгт 17 ахмадыг хамруулж, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас 80000.0 мянган төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг олгож ахмад настнуудын үйл ажиллагааг өргөжүүлж, цаашид тогтвортой үйл ажиллагаа явуулах боломжийг олгон өрхийн орлогыг нэмэгдүүлсэн. "Ногоон ажлын байр хөтөлбөр"-ийн хүрээнд нийтийг хамарсан ажилд 9 сумын 125 иргэнд 23940.0 мянган төгрөг, мод тарих арга хэмжээнд 6 сумын 60 иргэнд 10800.0 мянган төгрөгийг Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас зарцуулсан.

2022 оны 06 дугаар сарын 05-ны байдлаар Нийгмийн даатгалын сангийн орлогын төлөвлөгөө 18928727,77 мянган төгрөгийн нийгмийн даатгалын шимтгэл оруулах төлөвлөгөөтэйгээс 20985220,11 мянган төгрөг хуримтлуулж төлөвлөгөөний биелэлт 110,86 хувьтай байна. Тэтгэврийн даатгалын сангаас 18383 тэтгэвэр авагчдад 45415957 мянган төгрөгийг олгосон.

Тэтгэмжийн даатгалын сангаас 3371 даатгуулагчдад 1422541 мянган төгрөгийн ХЧТА, жирэмсэн болон амаржсаны, оршуулгын тэтгэмж олгосон. ҮОМШӨ-ний даатгалын сангаас 186 даатгуулагчид 516772 мянган төгрөгийн тэтгэвэр, ҮО-ийн тэтгэмж, сувиллын зардалд олгосон байна. Ажилгүйдлийн даатгалын сангаас 272 даатгуулагчдад 485642 мянган төгрөгний ажилгүйдлийн тэтгэмж олгосон. Нийт 21 аймаг, 9 дүүргийн нийгмийн даатгалын 1995-2005 оны 172 лавлагааны хүсэлтийг хүлээн авч 162 лавлагааг хугацаанд гарган хүргүүлсэн. Мөн аймаг дотроо 329 иргэд даатгуулагчаас лавлагааны хүсэлтийг авч нийт 501 лавлагааг хугацаанд гаргаж ажилласан.

Гэр бүл, хүүхэд залуучуудын хөгжлийн талаар: Олон Улсын Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг "НЭГДҮГЭЭРТ ХҮҮХЭД" уриан дор 17 сум, 6 тосгоны өөрсдийн онцлогт нийцүүлэн сумын Засаг даргын Тамгын газар, Соёлын төв, Спорт цогцолбор, "Дэлхийн Зөн Монгол" ОУБ-ын Сэлэнгэ орон нутгийн хөтөлбөртэй хамтран хүүхдийн эрхийг хангах, чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх, тэдний авьяас чадварыг дэмжих, оролцоог хангах зорилгоор зохион байгуулсан.

"Гэр бүлийн баяр хөөр", "Хүүхэд хүмүүжлийн зэрэг арга", "Хорт зуршлаас татгалзъя", "Хүүхдийн эрх, хамгаалал" сургалт, "Эрүүл амьдралын хэв маяг" илтгэлийн уралдааныг зохион байгуулж нийт 80 эцэг эх, 71 хүүхдүүдийг хамруулсан.

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/47 тоот захирамжаар "Дэлгэцийн донтолтоос сэргийлж, эрүүл мэндээ хамгаалцгаая" 6 сарын аяныг төрийн болон төрийн бус 60 байгууллагуудын дунд өрнүүлж, Тэргүүн байранд Сүхбаатар сумын Ерөнхий боловсролын 3 дугаар сургууль, 4 дүгээр цэцэрлэг, Дэд байранд Жавхлант сумын Ерөнхий боловсролын сургууль, Цагааннуур сумын 2 дугаар цэцэрлэг, Гутгаар байранд

Орхон сумын Ерөнхий боловсролын сургууль, Цагааннуур сумын 1 дүгээр цэцэрлэг, тусгай байранд Сүхбаатар сумын 2 дугаар сургууль, 7 дугаар цэцэрлэг нийт 8 байгууллага шалгарсан.

Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар, Боловсрол, шинжлэх ухааны газар, Онцгой байдлын газар, "Дэлхийн Зөн Монгол" ОУБ-ын Сэлэнгэ орон нутгийн хөтөлбөртэй хамтран сургууль, цэцэрлэгийн орчинд хүүхэд хамгааллын бодлогыг хэрэгжүүлэх, хүүхдийг аливаа эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх үүднээс "Илүү дээр маргаашийг хамтдаа бүтээцгээе" аяныг зохион байгуулж, Ерөнхий боловсролын 23 сургууль, сургуулийн өмнөх боловсролын 12 байгууллага оролцож, тэргүүн байранд Сүхбаатар сумын 1 дүгээр сургууль, Сайхан сумын 3 дугаар цэцэрлэг, дэд байранд Орхон сумын Ерөнхий боловсролын сургууль, Сүхбаатар сумын 7 дугаар цэцэрлэг, гутгаар байранд Ерөө сумын Ерөнхий боловсролын сургууль, Дулаанхаан тосгоны 3 дугаар цэцэрлэг, нийт 6 байгууллага шалгарсан.

"Гар зургийн уралдаан", талбайн зураг, дугуй, бүжиг, "Бяцхан тод авъяастан", "Өсвөрийн одод", "Гоо охин", "Эстрадын бяцхан дуучин", даам, гар бөмбөг, сагсан бөмбөг, үндэсний бөх зэрэг 39 төрлийн уралдаан тэмцээнд 3134 хүүхэд оролцсон.

Сүхбаатар, Шаамар, Ерөө, Жавхлант, Мандал, Орхон, Сант, Хүдэр суманд "Эрүүл мэндийн хотхон", "Ирээдүйн хадгаламж хотхон", "Мэдээллийн хотхон", "Цэцэгсийн хотхон", "Спортын хотхон", "Гэр бүлийн хотхон", "Номын хотхон", "Сэлэнгэ сайхан нутаг хотхон", "Зургийн хотхон", "Урлагийн хотхон", "Төслийн хотхон" "Амьдрах ухааны хотхон", "Миний сайхан нутаг хотхон", "Гэр бүлийн хотхон", "Тоглоомын хотхон", "Ардын уламжлалт тоглоом наадгайн хотхон", "Монгол уламжлалт ёс заншил наадгайн хотхон" байгуулж, байгууллага, аж ахуйн нэгжүүд үйл ажиллагаагаа сурталчлан, 1083 хүүхдэд үйлчилгээ үзүүлсэн.

Гэр бүлд зөвлөгөө өгөх төвөөр насанд хүрэгч 1, хүүхэд 2 нийт 3 хүнд сэтгэл зүйн ганцаарчилсан зөвлөгөө үйлчилгээг 1-4 удаагийн давтамжтай үзүүлсэн.

"Хүүхэд эмэгтэйчүүдийн эсрэг гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх 9198-МОН" төслийн хүрээнд хүүхэд, гэр бүлийн эсрэг хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд өсвөр үеийнхнийг болон эрэгтэйчүүдийг татан оролцуулах, "Жендэрийн мэдрэмжтэй сэтгэл зүйн боловсрол" олгох мэдлэг, хандлага, зан үйл төлөвшүүлэх 2 дэмжих бүлгийн 20 иргэнд 10 удаагийн 40 цагийн сургалт зохион байгуулсан.

Шүүгчийн захирамжийн дагуу хүүхдийн асран хамгаалагч тогтоох шинжээчийн дүгнэлтийг 3 өрхийн 5 хүүхдэд гэр бүлийн нөхцөл байдлын үнэлгээ хийсэн. Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжихээр аймгийн төсвийн санхүүжүүлж буй "СЭЛЭНГЭ-СТАРТ-АП" арга хэмжээг Хөдөлмөр, халамжийн газартай хамтран зохион байгуулж 10 сумын 17 бүлгийн 43 залуучууд оролцож II шатанд 8 бүлэг шалгарч эхний 3 байр тус бүр эргэн төлөгдөхгүй 10.0 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг олгосон. Үүнд:

- 1-р байр 10.0 сая Рашаант тосгоны "Эсгий туургатан"
- 2-р байр 10.0 сая Сүхбаатар сумын "Odnoo's chicken"
- 3-р байр 10.0 сая Сүхбаатар сумын "Barber salon" тус тус шалгарсан.

Цагдаагийн газарт "Хорт зуршилгүй эрүүл, аз жаргалтай гэр бүл" сургалтыг 64 албан хаагчдад зохион байгуулсан. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн ивээл дор хүүхдийн хүчирхийллийн эсрэг болон архи, согтууруулах ундааны хор уршгийг залууст сурталчлан таниулж, соён гэгээрүүлэх зорилгоор ТООНОТ "21421" төслийн хүрээнд арга хэмжээнд Хүүхдийн тусламжийн утас 108 сурталчлан таниулж [#DanceChanceChallenge](#) бүжгийн аян зохион байгуулсан.

Тав. Хөрөнгө оруулалт, хөгжлийн бодлогын хүрээнд:

Хөдөө аж ахуйн талаар: Сэлэнгэ аймгийн хэмжээнд 189839,1 га талбайд тариалалт хийхээс одоогоор 173441,3 га талбайд тариалалт хийж 91,4 хувьтай байна. Үүнд Улаанбуудай 139046 га тариалахаас 127832 га буюу 91,9 хувьтай, бусад үр тариа 5536 га талбайд буюу арвай 694 га, овъёос 4697 га, гурвалжин будаа 145 га талбайд, тэжээлийн ургамал 9904 га талбайд тариалалт хийхээс 3682 буюу 37,2 хувьтай, тосны ургамал 28890 га талбайд тариалахаас 36391 га талбайд буюу 125,9 хувьтай, төмс 2282 га талбайд тариалахаас 1684 га буюу 73,8 хувьтай, хүнсний ногоо 2555 га талбайд тариалахаас 1822 га буюу 71,3 хувьтай байна.

Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, УИХ-ын гишүүн Ч.Ундрамын ажлын алба, ХААХҮЯ, НҮБ-ын ХХААБ-тай хамтран "Органик хүнс, хөдөө аж ахуйн эрх зүйн орчныг сайжруулах-экспортын боломж" сэдэвт сургалт, хэлэлцүүлгийг зохион байгууллаа. Хэлэлцүүлэгт "Адра Монгол" ОУБ-ын "Органик хөдөө аж ахуйн түншлэл" төсөл хэрэгжүүлэгч анхан шатны 30 хоршооны төлөөлөл хамрагдлаа. Сургалтын хүрээнд: НҮБ-ын ХХААБ-ын төслийн менежер Б.Алтанцэцэг "Монгол Улсын органик хүнс, хөдөө аж ахуйн салбарын өнөөгийн байдал, цаашдын зорилт", Тохирлын үнэлгээний байгууллагын гүйцэтгэх захирал Л.Тунгалаг "Органик хүнсийг экспортлох боломж судалгааны товч танилцуулга", аймгийн ХХААГ-ын дарга Б.Мөнхтөр "Сэлэнгэ аймгийн газар тариалангийн өнөөгийн байдал", "Эс эф си эс" ХХК-ий баталгаажуулалтын төвийн захирал Н.Нарангэрэл "Органик үйлдвэрлэлийн баталгаажуулалтад тулгамдаж байгаа асуудал, сургамж", "Сэлэнгэ таван хайрхан" дундын хоршооны дарга Ч.Оюунтуяа "Сэлэнгэ хамтын баталгаажилтын байгууллага" илтгэл мэдээллийг оролцогчдод танилцууллаа.

Аймгийн хэмжээнд Хөдөө аж ахуйн 2022 оны тооллого явагдаж байна. Тооллогод Мал аж ахуй, Газар тариалан, Ойн аж ахуй, Ан агнуур, Загас барилтын салбарын үйлдвэрлэл эрхлэгч иргэн, аж ахуйн нэгжүүдийг хамруулж, биечлэн очиж батлагдсан маягтын дагуу мэдээлэл авч ажилласан.

Аймгийн хэмжээнд 785976 толгой хээлтэгч мал төллөхөөс 610254 толгой мал төллөөд байна. үүнээс ингэ 57, гүү 17043, Үнээ 49572, эм хонь 315967, эм ямаа 230615 төллөж мал төллөлт 77,6 хувьтай, төл бойжилт 99,5 хувьтай байна. Төлийн хорогдол 2239, том малын зүй бус хорогдол 3490 байна.

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2022 оны 02 А/68 тоот тушаалаар Газар тариалангийн бүс болох Сэлэнгэ аймгийн 16 сумын нутагт үржүүлж байгаа малд үзлэг ангилалт хийх, ашиг шимийн үзүүлэлтийг тогтоох, баталгаажуулах, үржлийн хээлтүүлэгч, цөм сүргийн хээлтэгч, үхэр сүрэг нийт 124480 мян.тол малыг ялган тэмдэглэж, бүртгэлжүүлэх нээлттэй тендер зарлаж 4 багц тендерт "Их цагааны рашаан", "Хуурч сүрэг", "Номтын-Өндөр", "Үржлийн шилмэл сүрэг" хоршоо зэрэг мал үржүүлэг технологийн ажил үйлчилгээний нэгжүүд шалгарсан.

Хаврын үзлэг ангилалтад 16 сумын 540 өрхийн 2863 толгой адуу, 22949 толгой үхэр, 55829 толгой хонь, 33138 толгой ямаа нийт 114779 толгой малд үзлэг хийж, 336 адуу, 19900 толгой үхэр, 7126 толгой хонь, 4150 толгой ямаа нийт 21.4 хувь буюу 31512 толгой малыг ялган тэмдэглэгээ хийн "Мал аж ахуйн нэгдсэн системд"-д шивэн баталгаажуулах ажлыг хийж гүйцэтгэлээ.

Мал эмнэлгийн үйлчилгээний талаар: Мал, амьтны шимэгчлэх өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний дагуу 06 дугаар сард угаалгад 22360 толгой,

туулгалтад 312500 толгой, боловсруулалтад 245100 толгой нийт 579960 толгой мал, амьтан тус тус хамруулан ажилласан.

Сүхбаатар сумын хэмжээнд хүнсний зах дэлгүүрт худалдан борлуулж байгаа мах махан бүтээгдэхүүний 270 кг адууны махны 3 дээж, 6480 кг үхрийн махны 57 дээж, 1113 кг хонины махны 53 дээж, сүү, сүүн бүтээгдэхүүний 240 л сүү, ааруул, тарагны дээжид ариун цэврийн магадлан шинжилгээг стандарт арга зүйн дагуу хийж гүйцэтгэсэн.

Цагааннуур, Сүхбаатар, Алтанбулаг сумдаас 19 эмгэгт дээжийг нян судлалын шинжилгээг хийж Алтанбулаг сумын 1 хонины эмгэгт дээжид ДХХ-ын үүсгэгч илэрсэн байна. Цагааннуур, Алтанбулаг, Сүхбаатар, Хүдэр, Баянгол, Түшиг, Хушаат сум болон Импортоор орж ирсэн 4160 дээжинд ийлдэс судлалын шинжилгээг хийж, Сүхбаатар сумын 1 адууны дээж АХЦБӨ илэрч, хариуг мал эмнэлгийн газрын дарга, ерөнхий эмчээр баталгаажуулан малчин, мал бүхий иргэнд, хүргүүлж цахим системд бүртгэсэн.

Бруцеллёз өвчний төлөвлөгөөт тандалтын шинжилгээгээр 16 дээжийг баталгаажуулахаар хүргүүлсэн.

Байгаль орчин, Ус, цаг уурын талаар: Аймгийн хэмжээнд нийт 13 сумын мод бэлтгэгч аж ахуйн байгууллага 1597.05 га талбайд ойжуулалтын ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Булаг, шандын эхийг хамгаалах ундарга урсацыг сайжруулах ажлын хүрээнд Сант сумын иргэн Т.Амартүвшин Мухар бүдүүний булаг, Орхонтуул сумын иргэн Э.Амаржаргал Наран хөхий булаг, Хүдэр сумын иргэн Н.Эрдэнэбаатар Сөдтэйн булаг, Орхон сумын иргэн Н.Энхбаяр Марзан шандын булаг, Баруунбүрэн сумын "Байгалийн хишиг" ойн санг гэрээгээр эзэмшигч нөхөрлөл Өвөр булгийн эхийг хашиж хамгаалахаар ажил гүйцэтгэх гэрээ байгуулсан.

Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын талаар:

Барилга угсралтын болон засварын ажилд ажил эхлэх, үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл олгосон байдал:

- Сүхбаатар сумын Буур хээр 8-р багт дулааны шугам татах ажилд 2022-05-27-ны өдрийн БУ-25/2022 тоот зөвшөөрөл олгов.
- Сүхбаатар сумын 6-р багт Ухаалаг худаг, шугамын засварын ажилд 2022-05-27-ны өдрийн БЗ-26/2022 тоот зөвшөөрөл олгов.
- Хушаат сумын зам засвар, тэмдэг тэмдэглэгээ, замын гэрэлтүүлгийн ажилд 2022-05-27-ны өдрийн АЗ-27/2022 тоот зөвшөөрөл олгов.
- Сүхбаатар сумын төвийн 6кВ-ын РП-1 хуваарилах байгууламжийн оролтын 4км урт 6кВ-ын кабел шугам солих ажилд 2022-06-06-ны өдрийн ЦХ-28/2022 тоот зөвшөөрөл олгов.
- Алтанбулаг сумын зам засвар, тэмдэг тэмдэглэгээ, замын гэрэлтүүлгийн ажилд 2022-06-08-ны өдрийн АЗ-29/2022 тоот зөвшөөрөл олгов.
- Баянгол сумын худаг гаргах ажилд 2022-06-06-ны өдрийн БУ-30/2022 тоот зөвшөөрөл олгов.
- 3-р сургуулийн өргөтгөлийн барилгын дээвэр засварын ажилд 2022-06-08-ны өдрийн БЗ-31/2022 тоот зөвшөөрөл олгов.
- Ахуй үйлчилгээний их засварын ажилд 2022-06-08-ны өдрийн БЗ-32/2022 тоот зөвшөөрөл олгов.
- Ногоон байгууламжийн тохижилтын ажилд 2022-06-08-ны өдрийн ГТ-33/2022 тоот зөвшөөрөл олгов.

- Спорт цогцолборын их засварын ажилд 2022-06-08-ны өдрийн БЗ-34/2022 тоот зөвшөөрөл олгов.
- Баянцогт 2-р багийн 1 орцтой орон сууцны барилгын дээвэр засварын ажилд 2022-06-10-ны өдрийн БЗ-35/2022 тоот зөвшөөрөл олгов.
- Сайхан суманд сум дундын Цагдаагийн газрын барилгын ажил эхлүүлэх Б-43-2208 тоот зөвшөөрлийг 2022.06.24-ний өдөр цахимаар олгов.
- “Нэг бүс нэг зам нэг зорилго чөлөөт бүс” ХХК-ий худалдаа үйлчилгээний зориулалттай барилга байгууламжийн ажил эхлүүлэх Б-43-2208 тоот зөвшөөрлийг цахимаар олгов.

Хот байгуулалтын кадастрын чиглэлээр: Аймгийн төвийн тохижилт ногоон байгууламжийг цахим системд бүртгэх бэлтгэл ажил болох байр зүйн зураг болон дроны зургийг ашиглан ArcGIS дээр зурах ажлыг гүйцэтгэн Шаамар, Зүүнбүрэн, Түшиг сумын ногоон байгууламжийн зургийг зурж гүйцэтгэж байна.

Зургаа. Сум орон нутгийн ажил үйлчилгээний талаар:

Алтанбулаг сум:

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 8 дугаар хуралдаан хуралдаж, хуралдаанаар:

1. Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Хуралдааны дэг өөрчлөх тухай
 2. 2021 оны төсвийн гүйцэтгэл батлах тухай
 3. Сумын 2022 оны тодотгосон төсөв батлах тухай,
 4. “Улсын тэргүүний сум”-ын мөнгөн шагналыг зарцуулах тухай,
 5. Хогны хураамжийн хэмжээ тогтоох тухай,
 6. Хөрөнгө гаргах тухай,
 7. Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын төлөөлөгчдийн 2022 оны урамшуулал олгох тухай,
 8. Мал амьтны шимэгчтэх өвчнөөс эмчлэн сэргийлэх арга хэмжээний 2022 оны төлөвлөгөө батлах тухай,
 9. Газар зохион байгуулалтын 2022 оны төлөвлөгөөнд нэмэлт оруулах тухай,
 10. Ёс зүйн хороо байгуулах, Ёс зүйн дүрэм батлах тухай,
 11. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн “Хяналтын хороо”-ны бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай,
 12. Нутгийн удирдлагын шинэ тогтолцоо үүсч хөгжсөний 30 жилийн ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэх тухай, Ажлын хэсэг байгуулах тухай,
 13. Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн Орчны бүсийн зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай,
 14. Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах батлах тухай
 15. Төлбөрийн хэмжээ тогтоох тухай,
 16. Баяр наадмын төсөв батлах тухай асуудлуудыг хэлэлцэж шийдвэрлэв.
- Сумын Засаг даргын 2022 оны “Гамшгаас хамгаалах өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлэх тухай” А/77 тоот захирамжийн дагуу Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургуулийн хүрээнд зарлан мэдээллийн дуут дохиогоор 831 иргэн түр цугларах талбайд цугларч хуулиар хүлээсэн үүргээ биелүүлсэн.
- Сумын Засаг даргын 2022 оны “Баяр наадмыг зохион байгуулах ажлын хэсэг томилох тухай” А/81 тоот захирамжаар 13 ажлын хэсгийн давхардсан тоогоор 79 ажилтан албан хаагч баярын үйл ажиллагааг зохион байгуулж, Тулгар төрийн 2231, Их

Монгол Улс байгуулагдсаны 816 жил, Ардын хувьсгалын 101 жил, Сэлэнгэ аймгийн Алтанбулаг сум үүсэн байгуулагдсаны 293 жилийн ой, Хувьсгалчдын баяр наадмыг тэмдэглэн өнгөрүүлээ.

2022 оны 06 дугаар сарын байдлаар коронавируст халдварын тохиолдол бүртгэгдээгүй. Сумын 40-65 насны 1430 иргэдийг халдварт бус өвчнийг эрт илрүүлгийн үзлэгт хамруулахаас 694 буюу 48.5 хувь, элэгний хорт хавдрыг эрт илрүүлэх үзлэгт 1463 иргэн хамрагдахаас 694 буюу 48.5 хувь хөх, умайн хүзүүний хорт хавдрыг эрт илрүүлэх үзлэгт 181 эмэгтэйг хамрагдахаас 41 эмэгтэйг хамруулж 22.6 хувьтай ажиллалаа.

2022 оны Ардын хувьсгалын 101 жилийн ой, Улсын Тэргүүний Алтанбулаг сумын нэрэмжит "Сагсан бөмбөгийн тэмцээн"-ийг зохион байгуулж, эрэгтэй 12 баг, эмэгтэй 6 баг тамирчид хурд хүч авхаалж самбаагаа сорин шилдгүүдээ тодруулан өрсөлдлөө.

Баруунбүрэн сум:

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/155, сумын Засаг даргын А/57 дугаар "Орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг тооллогын ажлыг зохион байгуулах тухай" захирамжийн дагуу хэрэгжилтийг ханган ажилласан.

Аймаг, сумын Засаг даргын 2022 оны "Хөдөө аж ахуйн ээлжит тооллого зохион байгуулах тухай" А/210, А/71 дүгээр захирамжуудын дагуу мал аж ахуй, газар тариалан, ой, загас, ан агнуурын чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлдэг иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагыг түүврийн аргаар сонгож тоолох ажлыг зохион байгуулж ажиллалаа.

Сумын хэмжээнд газар тариалантай өрх 126, газар тариалантай аж ахуйн нэгж 25, мал аж ахуйтай өрх 211, мал аж ахуйтай аж ахуйн нэгж нийт 369 иргэн, аж ахуй нэгжээс мэдээллийг биечлэн авч 100 хувь хамруулж ажилласан.

"MERCY CORPS" Олон Улсын байгууллагаас үнэ төлбөргүй олгосон зөөврийн хашааг ашиглан, тарилгын технологит хугацааг баримтлан 114133 толгой мал, амьтныг 13 нэр төрлийн халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх Шүлхий, цусан халдварт, боом, галзуу, ГЦХИБ, гахайн мялзан, иж бланад, дуут, сахуу, бруцеллээ, шөвөг яр, томуу, вакцинжуулалтад хамруулаад байна.

Мал эмнэлгийн үйлчилгээний нэгж, мал эмнэлгийн тасгийн эмч нар хамтран Олон улсын худалдаанд хориг үүсгэдэг гоц халдварт, халдварт, хүний амь нас хохирох эрсдэл үүсгэдэг зооноз 17, дотоодын худалдаанд хориг саад үүсгэдэг гоц халдварт, халдварт 27, бусад 23 өвчний талаар аж ахуй нэгж, малчин болон мал бүхий иргэдэд танилцуулан эрсдэл үүсэхээс сэргийлэн ажиллалаа.

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар тариалангийн бүс нутагт үржүүлж буй малд үзлэг, ангилалт хийх ашиг шимийн үзүүлэлтийг тогтоох, баталгаажуулах, үржлийн хээлтүүлэгч, цөм сүргийн хээлтэгч, үхэр сүргийг ялган тэмдэглэж, бүртгэлжүүлэх ажлыг зохион байгуулах зорилгоор аймгийн Засаг даргын захирамжийг үндэслэн сумын Засаг даргын 2022 оны А/60 тоот захирамжаар ажлын хэсэг байгуулан ажиллаж байна. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар малд үзлэг ангилалт бүртгэлжүүлэлт хийх ажлын хэсэгтэй хамтран сумын хэмжээнд Сэлэнгэ үүлдрийн 1918 үхэрт үзлэг ангилалт хийсэн. Үүнд цөм сүрэг 49,4 хувь буюу 1918, үржлийн сүрэг 33,3 хувь буюу 640, хэрэгцээний сүрэг 17,3 хувь буюу 331 толгой үхэр байна. Нийт 947 үхрийг ээмэгжүүлэн бүртгэлжүүллээ. Мөн сумын хэмжээнд 200 үхэрт зохиомол хээлтүүлэг хийх ажлыг эхлээд байна. Малын тоо толгойн татварын санхүүжилтээр "Сэлэнгэ үүлдрийн" 20 бухан бярууг авч малын үүлдэр угсааг сайжруулах хүсэлт тавьсан 20 өрхөд олгоод байна.

Олон Улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг "Нэгдүгээрт хүүхэд" уриан дор тэмдэглэн өнгөрүүлээ. Уг өдрөөр Алдарт эхийн 1 дүгээр одонг 2 эх, 2 дугаар одонг 14 эх гардан авлаа.

"Магад хатан" ТББ, "Таван шар баялаг" хоршоо, "Монголын гэр бүл алдаршуулах төв" зэрэг байгууллагаас нийт Дархан бэр 5, Уран бэр 3, Ачлалт ээж 2, Манлай малчин эмэгтэй 2, шилдэг малчин 19 эмэгтэй шагнаж урамшуулсан байна.

Гонгорын бумбаны зуны тахилгыг зохион байгууллаа.

Суралцагчдын сурлагын чанарыг ахиулах зорилгоор 3-12-р ангийн 16 бүлгийн 512 сурагчаас 15 хичээлээр гарааны үнэлгээг авч, анги дэвших болон улсын шалгалтын дүнтэй харьцуулалт хийхэд 32.8 хувийн ахиц гарсан байна.

Боловсролын үнэлгээний төвөөс зохион байгуулсан багшийн гүйцэтгэл суурилсан үр дүнг үнэлэх ажлыг зохион байгуулахад 13 судлагдахуунаар 28 багш 17 ангийн 287 сурагчаас түүврийн аргаар шалгалт авч, багшийн гүйцэтгэл үр дүнг үнэлэх санал асуулганд 287 эцэг эх асран хамгаалагч хамрагдсан байна

Баянгол сум:

Баянхайрханы тахилгын арга хэмжээг зохион байгууллаа. Наадмын арга хэмжээний хүрээнд хүчит бөхийн барилдаан, хурдан дааганы уралдаан, шагайн харвааны тэмцээн зохион байгууллаа.

Сумын Ахмадын хорооны бүх гишүүдийн хурал болж ахмадын хорооны дарга, удирдах зөвлөлийн гишүүдийг сонголоо.

Аж ахуй эрхлэгчдийг дэмжих хөтөлбөрийн эргэн төлөгдөх санхүүгийн дэмжлэгт 3 иргэнд 28.0 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг, малчдын санхүүгийн дэмжлэг арга хэмжээнд 1 иргэнд 5.0 сая төгрөг, аж ахуй эрхлэх цахим сургалтанд хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч 4 иргэнийг, ахмад хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрийн санхүүгийн дэмжлэг арга хэмжээнд 1 ахмад настанд 5.0 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг тус тус олгож, "Хүнсний ногоог үйлдвэрийн аргаар боловсруулах технологийн ажилтан" эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрийн мэргэжлийн сургалтад 15 эмэгтэйчүүдийг тус тус хамраалж ажиллалаа.

Сумын Засаг даргын Тамгын газар, Эрүүл мэндийн төвтэй хамтран "Рафаэл Интернейшил" байгууллагаас 38 эмч, мэргэжилтний бүрэлдэхүүнтэй сайн дурын үзлэг, шинжилгээний багийг урьж суманд эрүүл мэндийн үзлэгийг зохион байгууллаа. Үзлэгт дотор, зүрх судас, нүд, шүд, чих хамар хоолой, дотоод шүүрэл, мэдрэл, эмэгтэйчүүд, хүүхэд, зүрхний цахилгаан бичлэг, ясны сийрэгжилтийн шинжилгээ, хэвлийн эхо оношилгоо зэрэг үзлэг, шинжилгээ хийгдэж нийт 315 иргэн хамрагдлаа.

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 260.000.000 төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Баян багийн Түнхийн хэсэгт үерийн далан барих ажлыг "Дуулгат мөрөн" ХХК, 99.486.252 төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Баян, Гонир багт гүний худаг гаргах ажлыг "Ус-Ундрах" ХХК, 39.728.100 төгрөгийн хөрөнгө оруулалттай 4 ширхэг цамхагт гэрэл суурилуулах ажлыг "Хосханхөхий" ХХК, Хараа багийн нутаг дэвсгэрт байгуулах хүүхдийн тоглоомын талбайн ажлыг ОНХС-ийн 460.800.288 төгрөгийн санхүүжилтээр "Чингисийн төгөл" ХХК, "Бороо гоулд" ХХК-ий 46.996.000 төгрөгийн санхүүжилтээр сумын төвийн гэр хорооллын зам дагуух 114 гэрлийн шонг сэргээн засварлах, солих ажлыг "АЮЖТ" ХХК гүйцэтгэхээр, тус тус гүйцэтгэхээр гэрээ байгуулан ажиллаж байна.

Улсын төсвийн 2 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэх "Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих төв"-ийн барилга, Замын сангийн 50,0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Хараа багийн 4-р хэсэгт сайжруулсан шороон хучилттай зам барих зэрэг

ажлыг товлогдсон хугацаанд ашиглалтад оруулахаар гүйцэтгэлд хяналт тавин ажиллаж байна.

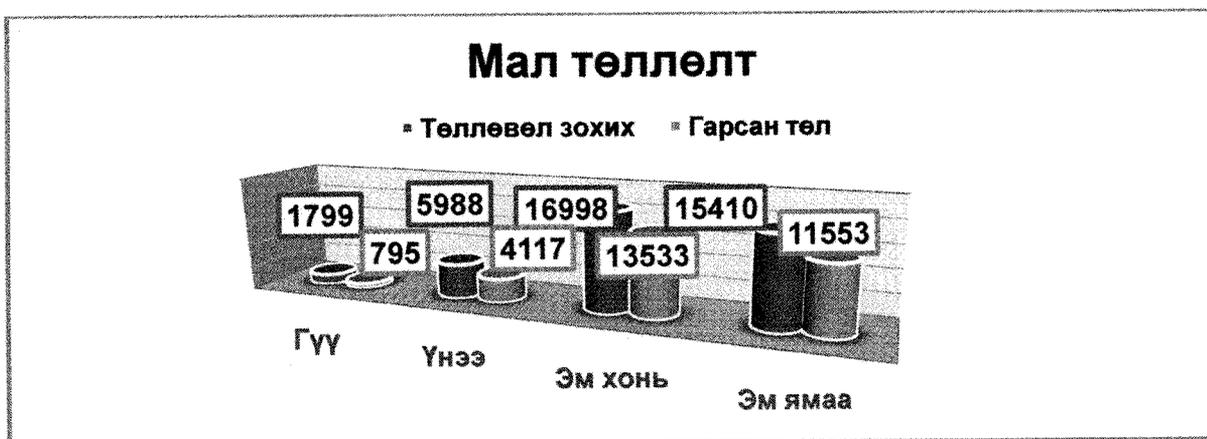
Ерөө сум:

Ерөө сумын Бугант тосгоны 0.4кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын угсралтын ажил эхэллээ. Шинэчлэлийн ажилд нийт 27 инженер техникийн ажилтан 7 машин механизм ажиллана. Шинэчлэлийн ажлын хүрээнд 640 ширхэг төмөр бетон тулгуур, 20.2км СИП дамжуулагч бүхий агаарын шугам, тоолуур төвлөрүүлсэн хайрцаг угсрагдана. Ингэснээр Бугант тосгоны төвийн хэсгийн цахилгаан хангамж иж бүрэн шинэчлэгдэж цахилгааны найдвартай ажиллагаа сайжрах юм.

“Эрүүл хүүхэд-Эрүүл шүд” аяны хүрээнд Мишээл хүүхдийн сангийн шүдний эмч нар Ерөө, Хүдэр, Жавхлант сум, Бугант, Дулаанхан тосгоны нийт 256 хүүхдэд шүдний эмчилгээ, үзлэг, оношлогоо хийх ажлыг зохион байгуулан явууллаа.

Засгийн газрын 2022 оны “Хөдөө аж ахуйн тооллого явуулах тухай” 74 дүгээр тогтоол, аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/210, сумын Засаг даргын А/94 тоот захирамжуудын дагуу сумын хэмжээнд 37 аж ахуйн нэгж, 651 өрхийг тооллогын ажилд хамрууллаа.

Сумын хэмжээнд 2022 оны байдлаар төллөвөл зохих 40195 толгой мал төллөхөөс 06 дугаар сарын байдлаар 29998 толгой мал төллөж сумын хэмжээний мал төллөлт 74.6 хувьтай байна.

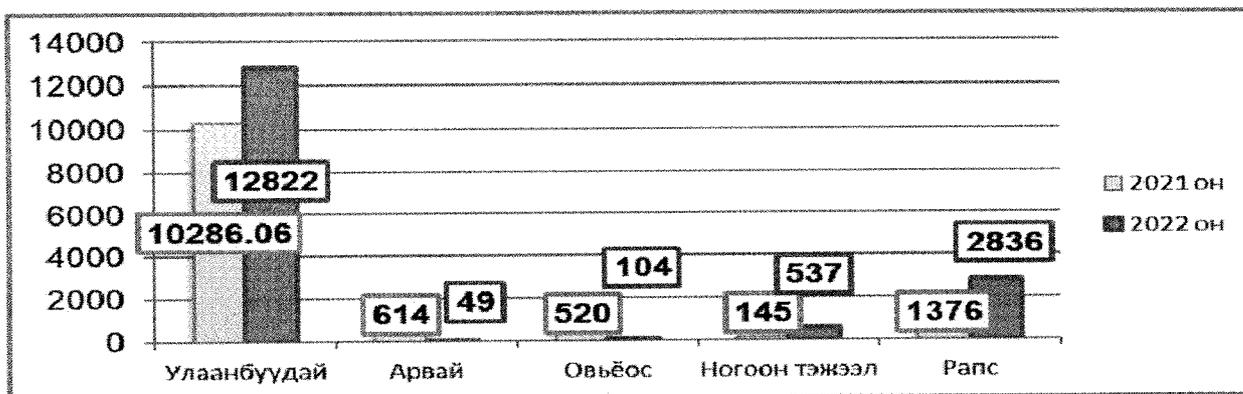

Сумын хэмжээний том малын хорогдол нийт 100 толгой үүнээс адуу 10, үхэр 35, хонь 25, ямаа 30 байна.

Европын холбооны санхүүжилтээр Нэгдсэн үндэсний байгууллага, Хүнс, хөдөө аж ахуйн байгууллагаас хэрэгжүүлж буй Хөдөө аж ахуйн менежмент, экосистемийн тогтвортой байдлыг хангах /СТРИЙМ/ төслийн хүрээнд хэрэгжүүлсэн 34.000.000 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалттай малын эрүүл мэндийг сайжруулах мал угаалгын бан барих ажлыг гүйцэтгэн хүлээлгэн өгсөн.

2022 онд 16 аж ахуй нэгж, 12 иргэн нийт 16471 га талбайд үр тариа, 61 га талбайд төмс, 83.9 га талбайд хүнсний ногоо тариалаад байна.

Тариалалтыг өмнөх онтой харьцуулбал:

Жавхлант сум:

Олон Улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийн хүрээнд Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлигаар Алдарт эхийн 1, 2-р одонгоор шагнагдсан 9 эхчүүдийн одонг гардуулан баяр хүргэсэн.

Мөн “Хүүхдүүддээ барих бидний бэлэг” уриалга аяны хүрээнд зорилтот бүлгийн, сурлага, урлаг, спортоор тэргүүлсэн сурагчид, төрийн албан хаагчдын болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хүүхэд багачуудын төлөөлөлд бэлэг гардуулаа.

“Ахмадын байгууллагуудын хамтын ажиллагаа” сэдэвт сургалт туршлага солилцох зохион байгуулагдлаа. Уулзалтад 8 аймаг, Буриад улсын ахмадын хорооны 90 төлөөлөгч оролцсон.

Аймгийн Засаг дарга, аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд тус сумаас сонгогдсон төлөөлөгч, Засаг даргын орлогч нар тус суманд ажиллаж, улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэж байгаа сумын Эрүүл мэндийн төвийн өргөтгөлийн барилгын гүйцэтгэл, барилгын нөхцөл байдлыг танилцаж, тулгамдсан асуудлыг сонсон моргийн хөргүүрийн асуудлыг шийдвэрлэхээр боллоо.

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2022 оны нөхөн сонгууль явагдаж Нийт 749 сонгогч санал өгөхөөс 388 сонгогч буюу 51.8 хувьтай сонгогч санал өгсөн бөгөөд МАН-аас нэр дэвшигч 188 санал авч 48.7 хувь, Ардчилсан намаас нэр дэвшигч 198 санал авч 51.3 хувьтай олонхийн санал авч сумын сонгуулийн хорооноос Ардчилсан намаас нэр дэвшсэн дэвшигчийг иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын төлөөлөгчөөр томилохоор 09 тоот тогтоолоор батламжилллаа.

Мишээл хүүхдийн сангийн явуулын шүдний эмнэлэг Сант, Ерөө сумдад ажиллаж цэцэрлэгийн болон ерөнхий боловсролын сургуулийн 68 гаруй хүүхдийг шүдний үзлэг, оношилгоо, эмчилгээнд үнэ төлбөргүй хамрууллаа.

Аймгийн Засаг даргын А/47 тоот захирамжийн дагуу “Дэлгэцийн донтолтоос сэргийлж эрүүл мэндээ хамгаалцгаая” аяны болзолт уралдаанд Ерөнхий боловсролын сургууль “Дэд” байр эзэлсэн.

Аймгийн замын сангийн хөрөнгөөр хийгдэж байгаа хатуу хучилттай 475 метр замын ажлыг “Сэлэнгэ есөн эрдэнэ” ХХК хийж гүйцэтгэлээ.

Европын Холбооны санхүүжилтээр Германы Олон Улсын Хамтын ажиллагааны нийгэмлэгийн “Хөдөө аж ахуйн менежмент, экосистемийн тогтвортой байдлыг хангах” төслийн 2-р бүрэлдэхүүн хэсгийн хүрээнд ойн хамгааллын зурвас байгууллаа.

Цөлжилтөд өртсөн талбайг хязгаарлах, орчны доройтлыг бууруулах зорилготой ойн хамгаалалтын зурвас байгуулах ажлын хүрээнд суурь судалгаа, хөрсний чийг, дулаан болон бусад орчны үзүүлэлтийн тандан судалгаа хийх 20х20 метрийн хэмжээтэй судалгааны талбайг Бумбат багийн нутаг дэвсгэрт байгуулж, судалгааны

Менделийн Их Сургууль, Монгол Улсын Их Сургууль, Хөдөө Аж Ахуйн Их Сургууль, Монгол-Германы хамтарсан Ашигт Малтмал Технологийн Их сургуулийн эрдэмтэн багш, оюутны хамтарсан баг гүйцэтгэж, үр дүнг тооцож ажиллана. Мөн төслийн хүрээнд хүлэмжийн аж ахуйд гүзээлзгэнэ тариалах ажлууд хийгдэж эхэллээ.

Хэрэглээний болон түлээний модыг Хүдэр сумын "Ургамал дөрөө" ХХК-тай гэрээ байгуулан түлээний зориулалтаар 28 портер модыг сумын иргэдийн хэрэгцээнд нийлүүллээ.

Зүүнбүрэн сум:

Олон Улсын Хүүхдийг эрхийг хамгаалах өдрөөр 2-3 насны хүүхдүүдийн дунд Би чадна машины уралдаан, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Өнөрболор гишүүний нэрэмжит "Миний баяр" гар зургийн уралдааныг тус тус зохион байгуулж тэргүүн байр эзэлсэн хүүхдүүдийг алт, мөнгө, хүрэл медаль, өргөмжлөл, гарын бэлгээр шагнаж урамшууллаа.

Мөн аймгийн Засаг даргын нэрэмжит "Дөл-2022" арга хэмжээнд амжилттай оролцож Тусгай байр эзэлсэн хүүхдүүдийн үзүүлэх тоглолтыг хүүхэд багачуудад танилцууллаа.

Сумын хэмжээнд алдарт эхийн 1, 2-р одонгоор 21 эхийг шагналаа.

Улсын Их Хурлын гишүүн Ч.Ундрамын нэрэмжит "Сэлэнгэ Марафон-2022" арга хэмжээнд 6 хүүхэд 3 иргэн оролцож залуучуудын төрлөөр өрсөлдсөн 1 иргэн мөнгөн медаль хүртлээ.

2022 онд 9800 га-д улаанбуудай, 750 га-д бусад үр тариа, тэжээлийн ургамал 450 га-д, тосны ургамал 2800 га-д, төмс 20 га-д, 350 га-д хүнсний ногоо тариалах төлөвлөгөөтэй ба 9958 га талбайд улаанбуудай, 629 га талбайд бусад үр тариа, 60 га талбайд тэжээлийн ургамал, 3910 га-д тосны ургамал, 20 га-д төмс, 320 га-д хүнсний ногоо тариалж үр тариа 100 хувь, тэжээлийн ургамал 10 хувь, рапс 140 хувь, төмс 100 хувь, хүнсний ногоо 91 хувиар биелүүлэн ажиллалаа.

Хөдөө аж ахуйн тооллогод оролцож 5 аж ахуйн нэгж 165 иргэнийг тооллогод хамруулан ажиллаа.

Сумын хэмжээнд нийт хээлтэгч малын 78 хувь буюу 34138 толгой мал төллөж 389 төл хорогдож 33749 төл бойжилт 98,9 хувьтай, том малын хорогдол 582 толгой буюу 0,63 хувь эзлэж байна.

Мандал сум:

Олон Улсын "Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдөр"-ийг угтан эх, үрсийг баярлуулах зорилгоор Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2022 оны 85 дугаар зарлигаар "Эхийн алдар" одонгоор шагнагдсан сумын 119 эхэд хүндэтгэл үзүүлэн одонг гардуулан, 12 төрлийн урлаг, спортын номерт 100 хүүхдийг оролцуулж шагнаж урамшууллаа.

"Үндэсний бичиг соёл, номын өдөр"-ийг тохиолдуулан иргэд, аж ахуй нэгжүүдийн дунд уран бичгийн уралдааныг зохион байгуулж "Шилдэг уран бичигтэн", "Хичээнгүй бичигтэн", "Үндэсний өв, соёлоо дээдлэгч байгууллага", "Шилдэг цахим контент" зэрэг 4 төрлөөр шалгаруулж 2 байгууллага, 2 иргэнийг шагнаж урамшууллаа.

Сумын Засаг даргын А/119 тоот захирамжаар төр, төсвийн байгууллагын Удирдах ажилтны "Мэдээллийн цаг" арга хэмжээг тогтмол зохион байгууллаа. Уг арга хэмжээнд Мандал сумын Сум дундын Цагдаагийн хэлтэс Гэмт хэрэг, зөрлийн хагас жилийн тоо баримт болон төрийн албан хаагчид хэрхэн холбогдсон талаарх мэдээллийг хүргэж албан хаагчдынхаа ёс зүйд анхаарч ажиллахыг санууллаа.

Мандал сумын Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх салбар зөвлөлөөс Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдын дунд “Гэмт хэрэг, зөрчилтэй тэмцэх ажилд-Бидний оролцоо” сэдэвт илтгэлийн тэмцээнийг зохион байгууллаа.

Ой хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх ажлын хүрээнд Барчулуут, Аргахайтын Сүүжийн ам, Сэртэнгийн амын адагт, Түнхэл тосгоны Хужиртын ам гэх 3 хэсэг газруудад нэгдсэн хяналтын постыг ажиллуулж байна. Мөн ойн санг гэрээгээр эзэмшиж буй нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж байгууллагууд өөрсдийн эзэмшлийн ойн сандаа байнгын пост ажиллуулж улсын байцаагч, байгаль хамгаалагч нар хуваарийн дагуу 7 хоног бүр хяналт шалгалт хийж ажилласан.

Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн хүрээнд нийт 7 зөрчлийн шинжтэй үйлдэл бүртгэгдсэнээс 2 гомдол мэдээллийг хуулийн хүрээнд ажиллагаа явуулаад зөрчлийн шинжгүй гэж үзэж, 1 гомдол мэдээллийг гэмт хэргийн шинжтэй гэж үзэн харьяаллын дагуу цагдаагийн байгууллагад шилжүүлээд байна. Зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааны явцад 1 аж ахуйн нэгж байгууллага, 1 иргэнд холбогдуулан 3,300,000 төгрөгийн торгууль оногдуулан барагдуулсан. “Мортир” ХХК-ий мод бэлтгэлийн 4 талбайг хүлээн авч акт үйлдсэн.

Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал олгогдсон зөвшөөрлийн хүрээнд 14 иргэн, 2 аж ахуй нэгж байгууллагад элс 88 тн, голын хайрга 385 тн, хар шороо 8 тн, уулын дайрга 75 тн-г олгож төрийн сангийн дансанд 1.091.250 төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Аймаг, сумын Засаг даргын шийдвэрийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд “Миний хот-Цэвэр орчин” нэртэй бүх нийтийн хог цэвэрлэгээний аяныг өрнүүлж, аж ахуй нэгж байгууллага, айл өрх 50 метр орчмоо цэвэрлэх, нэгдсэн хогийн цэгийг түрж цэвэрлэх ажлуудыг хийлээ. Сумын хэмжээнд 607 айл өрх, 69 аж ахуй нэгж, 1244 иргэн, ажилтан, албан хаагч нийт 31 машин буюу 124 тн хог хаягдлыг тээвэрлэн нэгдсэн хогийн цэгт хүргэн, нэгдсэн хогийн цэгээс тархсан 150 га газрын хогийг цэвэрлэж төв хогийн цэгийн тархалтыг хумилаа.

Хөдөө аж ахуйн 2022 оны тооллого зохион байгуулагдаж, Мал аж ахуй, газар тариалан, ойн аж ахуй, ан агнуур, загас барилтын салбарын үйлдвэрлэл эрхлэгч иргэн, аж ахуйн нэгжүүдээс сумын хэмжээнд 1978 өрх тооллогод хамруулахаас 1955 өрхийг, 125 аж ахуй нэгж албан байгууллагыг тооллогод хамруулахаас 101 аж ахуй нэгжийг хамруулан ажиллалаа.

Орхон сүм:

Монгол Улсын Шадар сайдын Сэлэнгэ аймгийн Засаг даргатай байгуулсан гэрээ, Шадар сайдын баталсан хуваарийн дагуу Сэлэнгэ аймгийн хэмжээнд Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль 2022 оны 06 дугаар сарын 02-05-ны өдрийн хооронд зохион байгуулагдлаа. Энэхүү иж бүрэн сургуулийн хүрээнд сумын Засаг даргын:

- “Гамшгаас хамгаалах алба, ерөнхий болон тусгай зориулалтын мэргэжлийн анги шинэчлэн байгуулах тухай” А/45
- “Онцгой комиссын бүрэлдэхүүнийг шинэчлэн батлах тухай” А/53
- “Нүүлгэн шилжүүлэлтийн цэг тогтоох тухай” А/59
- “Нисдэг тэрэг буух цэг тогтоох тухай” А/60 тоот захирамжууд гарлаа.

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/230 тоот “Гамшгаас хамгаалах өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт түр шилжүүлэх тухай” захирамжийн дагуу өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт шилжиж, дээрх хугацаанд архи, согтууруулах ундаа худалдахгүй байх албан мэдэгдлийг хүнсний чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг 5 дэлгүүрт хүргүүлэн ажиллалаа.

Сумын Засаг даргын "Нүүлгэн шилжүүлэлтийн цэг тогтоох тухай" А/59 тоот захирамжийн дагуу "Хүүхдийн тоглоомын талбай", "ЕБС-ийн биеийн тамирын талбай", "42-р зөрлөгийн цугларах талбай" зэрэг 3 хэсэгт "Цугларах талбай"-г байгуулж, захирамжаар баталлаа.

Гамшгийн үеийн дуут дохиог 2022 оны 06-р сарын 05-ны өдрийн 10:00 цагт дуугарган, нүүлгэн шилжүүлэлтийн түр цугларах талбайд суурин хүн амыг цуглуулах дадлага сургуулийг зохион байгууллаа. Тус ажиллагааны хүрээнд сумын төвийн 1020 иргэн, 42-р зөрлөгийн 128 иргэнийг цуглуулахаас 485 иргэнийг нүүлгэн шилжүүлэх талбайд цуглуулж, 42 хувийн гүйцэтгэлтэй ажиллалаа.

Сумын хэмжээнд 06 дугаар сарын байдлаар "Цахим гарын үсэг"-ийг 200 иргэнд олгоод байна.

Үндэсний статистикийн хорооноос улс орон даяар зохион байгуулж буй "Хөдөө аж ахуйн 2022 оны ээлжит тооллого"-ыг сумын хэмжээнд зохион байгуулж 280 өрх, 35 аж ахуй нэгж хамрагдлаа.

"Дэлхийн Зөн Монгол" Олон Улсын байгууллагатай хамтран Хөгжлийн бэрхшээлтэй, байнгын асаргаатай 4 хүүхдийг "Нандин" амралтын газар 2 өдөр амрааж, сэргээн засах, сувилах ажлыг зохион байгууллаа.

Олон Улсын Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг "НЭГДҮГЭЭРТ ХҮҮХЭД" уриан дор зохион байгуулж хүүхдийн эрхийг хангах, тэдний авьяас чадварыг хөгжүүлэх, хүүхдийн оролцоог хангах хүрээнд тэмдэглэн өнгөрүүлээ.

2021-2022 оны хичээлийн жилд аймаг, бүсийн хэмжээнд зохион байгуулагдсан олимпиад, уралдаан тэмцээнд оюун ухаан, авьяас чадвараа дайчлан амжилттай оролцож, бусдыгаа манлайлсан 12 сурагчид Засаг даргын нэрэмжит "БАТЛАМЖ" гардуулан, мөнгөн шагналаар шагнаж урамшууллаа.

Мөн Сумын Засаг даргын ивээл дор зохион байгуулагдсан "Дэлгэцийн донтолт ба эрүүл мэндээ хамгаалъя" аяны хүрээнд гэр бүлүүдийн дунд зохион байгуулсан уралдаан тэмцээнд амжилттай оролцсон 3 гэр бүлийг шагнаж урамшууллаа.

Сумын Засаг даргын 2022 оны А/17 тоот "Нийтийг хамарсан тэмцээн уралдаан зохион байгуулах тухай" захирамжийн хүрээнд сумын аварга шалгаруулах "ВОЛЕЙБОЛ"-ын тэмцээн зохион байгууллаа. Тус тэмцээнд сумаас төрөн гарсан өрөлх Улсын дээд лигийн тамирчид хүрэлцэн ирж, шилдэг тамирчдын тоглолтын техник, ур чадварыг харуулснаараа онцлог байлаа. Тус тэмцээнд нийт 14 баг оролцож шилдгүүдээ шалгарууллаа.

"Олимпийн боловсрол ба бие бялдарын хүмүүжил" болзолт уралдааны хүрээнд 4, 5-р ангийн сурагчдын дунд "БИ ЧАДНА" хөгжөөнт буухиа тэмцээнийг зохион байгуулж, шилдгүүдээ шалгарууллаа.

1. С.Эрхэс ахлагчтай "Гэрэлт ирээдүй" баг
2. А.Марал-Эрдэнэ ахлагчтай "Алтан багана" баг удааллаа.

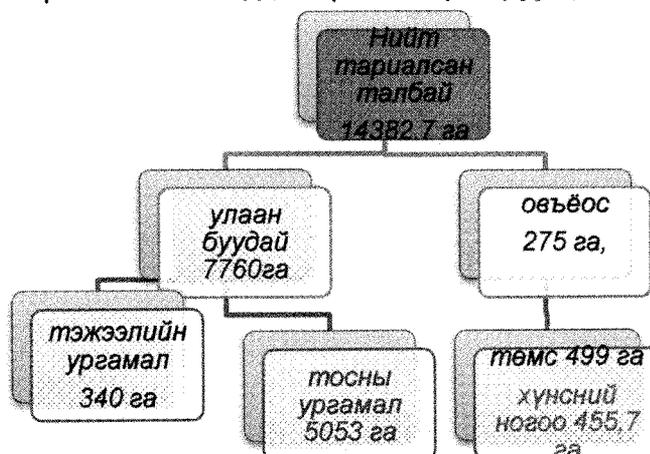
Сайхан сумын нутаг дэвсгэр Сайханы элс гэх газраас зөвшөөрөлгүй хууль бусаар түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласан 1 иргэнд "Зөрчлийн тухай хууль"-ийн дагуу 200.000 төгрөгийн торгуулийн арга хэмжээ тооцлоо. Орхон сумын 2-р багийн нутаг дэвсгэр Овоот гэх газарт зөвшөөрөлгүй хог хаясан зөрчилд Сайхан сумын 1 иргэн, Сант сумын 1 иргэнд Зөрчлийн тухай хуулийн дагуу тус бүр 30.000 төгрөгийн торгуулийн арга хэмжээ тооцсон.

Хөрсний үржил шимийг сайжруулах, ойн зурвас байгуулах зорилгоор "Шинэ эхлэл групп" ХХК, иргэн Д.Өлзийбат нар нь тариалангийн талбайд ойн зурвас байгуулж,

2800 ширхэг мод, суулгацыг тарьлаа. Мөн тариалангийн талбайн 1400 га талбайг хашиж хамгаалсан байна.

Усалгаатай газар тариаланг хөгжүүлэх ажлын хүрээнд иргэн У.Өлзийжаргал нь төмс хүнсний ногооны 40 га талбайг усалгаажуулахаар "Хөдөө аж ахуйг дэмжих сан"-аас усалгааны систем захиалан авч, худгийн асуудлыг шийдвэрлэлээ. Мөн хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр 10 иргэнд олгосон жижиг оврын 1 га-ын усалгааны системд хамрагдан үйл ажиллагаагаа эхлүүлээд байна.

Орхон сумын тариалалтын мэдээг хүснэгтээр харуулбал:

Орхонтуул сум:

Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг сумын Засаг даргын 2022 оны А/77 тоот захирамжаар "Нэгдүгээрт хүүхэд" уриан дор олон ажил арга хэмжээ зохион байгуулан тэмдэглэн өнгөрүүллээ. Арга хэмжээний үеэр сумын Ерөнхий боловсролын сургууль болон Рашаант Ерөнхий боловсролын сургуулиас урлаг сурлага спортоор бусдыгаа манлайлан суралцсан 12а ангийн сурагч Л.Жавхлантөгс, 9а ангийн сурагч Б.Лундаа 5а ангийн сурагч Б.Батхүслэн, рашаант Рашаант Ерөнхий боловсролын сургуулийн 12а ангийн сурагч Ц.Төрмөнх, 9а ангийн сурагч Гансуурь, Гоомарал, 5а ангийн сурагч О.Лхагвадорж нарын 6 сурагчыг шалгаруулан сумын "Тэргүүний сурагчаар батламжлан гарын бэлгээр шагнаж урамшууллаа. Мөн авъяас чадвараа тасралтгүй хөгжүүлэн шинийг эрэлхийлэн бусдыгаа мандайлан суралцаж байгаа 10 сурагчын сумын Засаг даргын гарын бэлгээр шагнаж урамшууллаа.

Хөдөө аж ахуйн тооллогыг сумын хэмжээнд зохион байгуулж, тооллогод хамрагдвал зохих 342 малчин өрх болон аж ахуй нэгж байгууллага байгаагаас газар тариалан эрхлэгч өрх 52, Газар тариалан эрхлэгч аж ахуйн нэгж 18, мал аж ахуй эрхлэгч өрх 269, Мал аж ахуй эрхлэгч аж ахуйн нэгж 3-г 100 хувь хамрууллаа.

Орон нутгийн хөгжлийн хөрөнгөөр хийгдсэн "Сүү хөргүүрийн танк"-аар малчин мал бүхий иргэдээс сүүг авч, иргэдийн орлогын эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэн ажиллаж байна. Энэ жил 12 дугаар сарыг дуустал хугацаанд сүүг худалдан авахаар төлөвлөн ажиллаж байна.

Тус суманд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар үүлдэр угсааг сайжруулах зорилгоор 300 үнээнд үнэ төлбөргүй Грефорд, Алатау, Семинтал үүлдрийн үрээр хээлтүүлгийн ажил зохион байгуулагдлаа.

Сайхан сум:

Сайхан сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын Тамгын газар

төсвийн байгууллагын дарга, эрхлэгч нар иргэдийн санал, хүсэлт, асуултад хариулан ажиллалаа.

Олон Улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан “Нэгдүгээрт хүүхэд” уриан дор “Тайван дэлхий” парад алхалтыг зохион байгуулж сумын Засаг дарга, иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын дарга, шилдэг сурагчид, төр төсвийн байгууллагын албан хаагчид оролцлоо. Тус өдөр гар зургийн уралдаан, гэр бүлийн сэдэвт дууны уралдаан, шүлгийн уралдаан, дугуйн уралдаан, гүйлтийн тэмцээн, аха тэмцээнийг зохион байгуулж эхний 3 байранд шалгарсан хүүхэд багачуудад өргөмжлөл, гарын бэлгийг гардуулан өгөв.

2022 оны хагас жилийн малын тооллого болон хөдөө аж ахуйн түүхий эд болон газар тариалангийн тооллого сумын хэмжээнд зохион байгуулагдлаа. Тус тооллогоор 305 өрх, аж ахуй нэгж байгууллага тоологдохоос 304 хамрагдлаа.

Сумын хэмжээнд 2022 оны 05 сарын 30-ны өдрийн 06:00 цагаас эхлэн 06 сарын 05-ны өдрийн 23:00 цаг хүртэл гамшгаас хамгаалах өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт түр шилжүүлэн “Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль”-ийн зарлан мэдээллийн дуут дохиогоор ажиллах дадлага сургууль зохион байгуулагдлаа. Сайхан суманд түр цугларах 5 цэг, (Хөтөл-4, Номгон тосгонд-1)дээр иргэд дуут дохиогоор цуглалаа. Тус зарлан мэдээллийн дуут дохиогоор сумын хэмжээнд 3369 иргэн цугларлаа.

“Гавшгай хайрхан” тахих арга хэмжээг зохион байгууллаа. Уг арга хэмжээнд улс, аймгийн цолтой 48 бөх зодоглож Сэлэнгэ аймгийн Сайхан сумын харъяат, “Таван хан” бөхийн дэвжээ, “Буманнамсрай оргил” ХХК-ий бөх, аймгийн Заан О.Төрбат түрүүлээ. Мөн Даага, Их насны хурдан морины уралдаан зохион байгуулагдаж, багийн төрлөөр шагай харваан тэмцээн болж өндөрлөлөө.

Сант сум:

2022 оны хаврын тариалалт 2808 га талбайд хийгдэхээс 3810 га талбайд тариалалт хийгдэж төлөвлөгөөний биелэлт 135,7 хувьтай байна. Үүнээс үр тариа 1652 га, тосны ургамал 1790 га, төмс 132,7 га, хүнсний ногоо 235,2 га талбайд тариалалт хийгдлээ. Тэжээлийн ургамлын тариалалт эхлээгүй байна.

2022 онд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар аймгийн хэмжээнд хийгдэж буй малын зохиомол хээлтүүлгийн ажлын хүрээнд сумын нийт 42 өрхийн 503 үнээнд өндгөвчний үзлэг хийснээс 200 үнээ сонгон авч хээлтүүлгийн ажлыг 100 хувь хийж гүйцэтгэлээ. Тус ажлыг сумын Хушаат, Тэлд, Амь бүдүүн, Бага бургастайд зусаж буй 42 өрхийг хамруулан зохион байгууллаа.

“Хөдөө аж ахуйн ээлжит тооллого явуулах тухай” сумын Засаг даргын 2022 оны 5 дугаар сарын 23-ны өдрийн А/70 дугаар захирамжаар ажлын хэсэг байгуулагдан тооллогын ажлыг 6 дугаар сарын 2-15-ны хооронд зохион байгууллаа. Сумын хэмжээнд 310 аж ахуй нэгжийг тооллогод хамруулахаас 1 өрхийн гишүүн нас барсан шалтгаанаар хасагдаж 309 аж ахуй нэгж, өрх хамрагдлаа.

Жил бүр явагддаг малын хагас жилийн түүвэр судалгааг хөдөө аж ахуйн тооллоготой хамтатгаж нийт малтай өрхийн 30 хувийг түүврийн аргаар сонгож 152 өрх, аж ахуй нэгжийг тооллогод хамруулж дууслаа.

Эрчимжсэн мал аж ахуй эрхлэгчдийн тэжээлийн хангамж чанарыг нэмэгдүүлэх замаар өрхийн амжиргааг дэмжих зорилго бүхий “Монгол Улсад ферментжүүлсэн багсармал тэжээл үйлдвэрлэлийн технологийг нутагшуулах” төсөл хөтөлбөр Сант суманд хэрэгжиж эхэллээ. Энэхүү төслийн баг суманд 6 дугаар сарын 22,23-ны

өдрүүдэд ажиллаж сонгогдсон 20 өрхөд сургалт мэдээллийн ажлыг зохион байгуулж, өрхийн аж ахуйтай газар дээр нь үзэж танилцлаа.

“Геодези зураг зүйн тухай хууль”-ийн холбогдох зүйл заалт болон аймгийн Засаг даргын 2022 оны 01/706 тоот албан бичиг, сумын Засаг даргын 2022 оны 69 тоот захирамжийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд сумын нутагт дэвсгэрт байрлах геодезийн байнгын цэг, тэмдэгтийн бүрэн бүтэн байдал, хадгалалт хамгаалалтад хяналт тавьж ажиллалаа. Сумын хэмжээнд нийт 41 байнгын цэг тэмдэгт байхаас 17 цэгт тооллого хийлээ.

“Байгалиа хамгаалъя” нэгдсэн арга хэмжээ “Ногоон дуу хоолой” аяны хүрээнд Сайхан сумын прокурорын газраас зохион байгуулсан нэгдсэн хяналтад сумын байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч оролцож, 3 аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийлээ.

Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох ажлын хүрээнд хууль бус ан агнуурын эргүүл, хяналтыг зохион байгуулж 2 зөрчил илрүүлж 396.000 төгрөгийн нөхөн төлбөр оногдууллаа.

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 8,0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар сумын төвийн зэрлэг ургамал, шарилж устгах ажлыг хор цацах аргаар зохион байгуулж 80 орчим га талбайд гүйцэтгэлээ.

Сумын Засаг даргын 2022 оны “Орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогын ажлыг зохион байгуулах тухай” А/59 дүгээр захирамжаар тооллогын ажлыг зохион байгуулж, 6 төсөвт байгууллага хамрагдсанаас 5 төсөвт байгууллагын 4,941,735.2 мянган төгрөгийн үнэ бүхий 39 барилга байгууламж, 3 төсөвт байгууллагын 212,555.4 мянган төгрөгийн үнэ бүхий 11 автотээврийн хэрэгсэл, 5 төсөвт байгууллагын 144,478.8 мянган төгрөгийн үнэ бүхий газар, 6 төсөвт байгууллагын 433,867.5 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж, 171,974.7 мянган төгрөгийн тавилга эд хогшил нийт 5,208,516.6 мянган төгрөгийн хөрөнгө тоологдсон байна.

Олон Улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийн арга хэмжээг аймаг, сумын хэмжээнд “Нэгдүгээрт хүүхэд” уриан дор тэмдэглэн өнгөрүүлээ. Сумын хэмжээнд 11 төрлийн тэмцээн, уралдаан зохион байгуулж 300 гаруй хүн хамрагдсан байна.

“Дэлхийн зөн-Монгол” Олон Улсын байгууллагаас “Төгсөлтийн аргачлал” арга хэмжээнд хамрагдаж байгаа сумын 20 өрхийн амьжиргааг дэмжиж 1 өрхөд 650 ам/долларын бизнес төлөвлөгөө боловсруулан нийт 19 өрхөд тус бүр нь 2400.0 мян.төгрөг нийт 45600.0 мян.төгрөгийн санхүүжилтээр тоног төхөөрөмж, мал худалдан авч хүлээлгэн өглөө.

Сүхбаатар сум:

Гамшгаас хамгаалах “Иж бүрэн сургууль” аймгийн хэмжээнд 2022 оны 06 дугаар сарын 03,04,05-ний өдрүүдэд зохион байгуулахтай холбогдуулан Сүхбаатар сумын хэмжээнд 2022 оны 05 дугаар сарын 30-31-ний өдрүүдэд иргэдийг соён гэгээрүүлэх сургалтыг Улсын онцгой комиссын сургагч багш нар зохион байгуулсан. Уг соён гэгээрүүлэн 13 удаагийн сургалт 5 байршилд явагдаж нийт 2545 иргэн “Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль”-ийн хүрээнд зохион байгуулагдсан сургалтад хамрагдсан.

“Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль”-ийн Танхимын штабын сургууль 2022 оны 06 дугаар сарын 03-04-ний өдрүүдэд зохион байгуулагдаж тус сумын Гамшгаас хамгаалах штабын байранд сумын Онцгой комисс, Гамшгаас хамгаалах шуурхай штабын нийт 15 албан хаагч, сумын Ерөнхий зориулалтын мэргэжлийн ангийн 66 албан

хаагч Гамшгаас хамгаалах шуурхай штабын даргын удирдлаган доор аймгийн Онцгой комиссын өгсөн 3 удаагийн буюу Газар хөдлөлтийн гамшиг, Үер усны гамшиг, Гахайн мялзан өвчний үеийн цагийн байдал дээр шуурхай хариу арга хэмжээ, гамшгаас хамгаалах хүч хэрэгсэл, бэлэн байдлын төлөвлөгөөг тодотгон шуурхай хариу арга хэмжээ авч ажиллалаа.

“Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль”-ийн нүүн шилжих дадлага сургууль 2022 оны 06 дугаар сарын 05-ний өдрийн өглөөний 10.00 цагт зарлан мэдээллийн дуут дохиогоор түр цугларах нүүн шилжих 9 цэгт 8 багийн нийт 5815 иргэн буюу нийт сумын 61.8 хувь цугларсан.

Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2022 оны 05 дугаар сарын 18-ний өдрийн 85 дугаар зарлигаар тус сумын 76 эх алдарт эхийн одонгоор шагнагдсан. Мөн тус сумын 3 ээж “Дархан бэр” цол тэмдгээр, 1 ээж “Хатан бэр” тэмдгээр шагнагдаж сумын Засаг дарга гардуулан өгсөн.

Уг өдрийн хүрээнд Ерөнхий боловсролын сургуулийн бага анги, цэцэрлэгийн ахлах бүлгийн хүүхдүүдийн дунд “Миний гэр бүлийн аз жаргал” гар зургийн уралдаан зарлаж уг уралдаанд 32 хүүхэд зургаа ирүүлснээс 20 хүүхэд тэргүүн, дэд, гутгаар, тусгай байрыг эзэлж сумын Засаг дарга өргөмжлөл гарын бэлгээр шагнасан.

Хүүхдийн баярт зориулсан нэгдсэн тоглолтыг “Сэлэнгийн Долгио чуулга”, Ерөнхий боловсролын сургуулийн дуу хөгжмийн багш нар хамтран зохион байгуулж нийт 150 сургууль цэцэрлэгийн хүүхдүүд уг тоглолтод оролцсон.

Хүүхдийн баярын арга хэмжээний нээлтийн үеэр 2021-2022 оны хичээлийн жилд урлаг спорт, авьяас чадвараа дайчлан анги хамт олноо манлайлан амжилт гаргаж тив, улс, бүсийн тэмцээнд оролцож нутаг орныхоо нэрийг гаргасан сумын 37 хүүхдийг “Сумын шилдэг хүүхэд” шагналаар шагнасан.

Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрөөр ихэр 169, хөгжлийн бэрхшээлтэй 98, 6-р сарын 1-нд төрсөн 31, бүтэн өнчин 29 хүүхдэд аймгийн Засаг даргын Тамгын газар болон тус сумын Засаг даргын Тамгын газраас гарын бэлгийг хүүхдийн баярын нэгдсэн арга хэмжээний үеэр аймаг, сумын удирдлагууд гардуулан өгсөн.

“Миний гэр-Манай хашаа” төсөл 2018 оноос хэрэгжиж эхэлсэн бөгөөд Сайханы хөтөл явах зам дагуу хуучирч муудсан 24 айлын хашааг сольж жигд болгон, сумын өнгө үзэмжийг нэмэгдүүллээ.

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны “Бүх нийтээр хог цэвэрлэх арга хэмжээ зохион байгуулах тухай” А/191, сумын Засаг даргын 2022 оны “Цэмцгэр Сүхбаатарчууд, ногоон хотын төлөө хамтдаа” А/110 дугаар захирамжийн хүрээнд хог цэвэрлээний ажлыг зохион байгуулж 4 тн хогийг хогийн цэгт буулгаж, цэвэрлэсэн газруудад дахин хогийн цэг үүсгэхгүй хог хаяхгүй байх талаар багийн иргэдэд мэдээллийг өгч ажиллалаа.

Сумын Засаг даргын 2022 оны “Нийтийг хамарсан ажил зохион байгуулах тухай” А/64 дүгээр захирамжийн дагуу Хонгорьт морьт 1-р багийн голын эрэг, ай сав газар үерийн далан, нийтийн эзэмшлийн нийт 22 тн хог хаягдлыг нийтийг хамарсан ажлын 20 иргэнээр цэвэрлүүлж төв хогийн цэгт төвлөрүүлсэн.

“Нийтийн хоол үйлдвэр, үйлчилгээний ажиллагсдыг сургах, мэргэшүүлэх, чадавхжуулах” сэдэвт сургалтад кейтеринг үйлчилгээ эрхлэгч 10 иргэнийг хамрууллаа.

Засгийн газрын 2020 оны 113 тогтоолоор батлагдсан “Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх сангаас хөнгөлөлттэй зээл олгох, сонгон шалгаруулах, дамжуулан зээлдүүлэх эргэн төлүүлэх хяналт тавих журам”-ийн дагуу жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн зээл олгогдож эхлэхтэй холбогдуулан 13 иргэнийг “Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг

хөгжүүлэх сангаас хөнгөлөлттэй зээл олгох” сэдэвт сургалт, хоршоо хөгжүүлэх сангийн эргэн төлөлтийг сайжруулах зорилгоор зээлдэгч болон зээл авахыг хүссэн иргэдэд тус сумын “Best” сургалтын төвтэй хамтран “Зээл авах зээлийн батлан даалтын сан” сэдэвт сургалтыг 25 иргэнд зохион байгуулж ажилласан.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 74 дүгээр тогтоолоор 10 жилд нэг удаа зохион байгуулагддаг Хөдөө аж ахуйн тооллого сумын Засаг даргын 2022 оны А/163 тоот захирамжийн дагуу зохион байгуулагдаж нийт төмс хүнсний ногоо тариалагч болон жимс жимсгэнэ тариалагч 520 өрх, малтай болон мал бүхий өрх, туслах аж ахуй эрхлэгч 200, аж ахуйн нэгж байгууллага 8, Загас 6, Ойн аж ахуй эрхлэгч өрх 3 өрх хамрагдахаас сумын хэмжээнд нийт 738 өрх, аж ахуй нэгж байгууллагуудыг тооллогод хамруулан 98,9 хувьтай хэрэгжүүллээ.

Түшиг сум:

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны “Морин уралдаан” зохион байгуулахыг хориглох тухай А/182 дугаар захирамжийн хэрэгжилтэд хяналт тавин, хориглосон хугацаанд хурдан морины уралдаан, сунгаа, үсэргээ зохион байгуулахыг хориглох талаар албан бичгийг “Түшиг ажнай” морин спорт уяачдын холбоонд хүргүүлэн ажиллалаа.

“Олон Улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдөр”-ийн арга хэмжээг “Нэгдүгээрт хүүхэд” уриан дор зохион байгууллаа. Баярын арга хэмжээний хүрээнд Алдарт эхийн 1, 2-р одонг 13 ээжид гардууллаа. Мөн төрсөн өдөр нь тохиож байгаа 7 хүүхэд, эмэгтэйчүүдэд сумын Засаг дарга Г.Батболд хүндэтгэл үзүүлж гарын бэлэг гардууллаа.

Зорилтот бүлгийн 17 өрхийн 55 хүүхэд аж ахуйн нэгж, төрийн бус байгууллагууд нийгмийн хариуцлагын хүрээнд баярын гарын бэлэг бэлтгэн өгч, хүүхэд багачуудыг баярлууллаа.

“Илүүдэл жингүй-Эртэч Монгол” аяны хүрээнд хүүхэд багачуудын дунд “Ангиараа дасгал хийцгээе” дасгалын уралдаанд амжилттай оролцсон 4а ангийн сурагчид үзүүлбэрээ иргэддээ сонирхууллаа.

2022 оны 06 сарын 02-05-ны өдрүүдэд Сэлэнгэ аймагт гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль зохион байгуулагдаж аймгийн хэмжээнд өндөржүүлсэн бэлэн байдалд шилжиж ажилласантай холбогдуулан сумын ерөнхий зориулалттай мэргэжлийн ангийн 6 бүлэг 64 албан хаагчийг томилж, бэлтгэл бэлэн байдлыг хангуулж 4 цагийн байдал дээр ажилласан. Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургуулийн зарлан мэдээллийн дохиогоор ажиллах дадлага сургуульд 454 иргэн оролцлоо.

06 дугаар сарын байдлаар үр тариа 5448 га талбайд тариалалт хийсэн. Үүнээс Улаанбуудай 4150 га, Овьёос 1298 га, Тэжээлийн ургамал 1971 га Рапс 4727 га талбайд ту тус тариалалт хийж ажилласан. Тариалалт 107 хувьтай байна.

Төмс 23,2 га талбайд тариалалт хийж, хүнсний ногоо 23,5 га талбайд тариалалт хийсэн. Төмсний тариалалт 129, мөн хүнсний ногооны тариалалт 118 хувьтай байна.

Сумын хэмжээнд төмс, хүнсний ногооны үйлдвэрлэл эрхлэгч иргэн аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор Тариалан эрхлэлтийг дэмжих санд 4*8 хэмжээтэй нарлаг хүлэмжийг хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр авахаар 14 иргэн захиалга өгөөд байна.

Хуурайшилтын хугацаа дуусч ойд мод бэлтгэх талбай тусгаарлалтыг “ММЭ” ХХК-д Цагаан хадат ууланд 250 м3 мод бэлтгүүлэх гэрээ байгуулсан. “Мойлт нуга” ХХК-д Ороохын аманд шинэс мод бэлтгэх талбайд тусгаарлалтын ажил хийгдсэн. Ойн мэргэжлийн байгууллага “ММЭ” ХХК, “Мойлт нуга” ХХК сумын Засаг даргатай 2022 онд хамтран ажиллах гэрээ байгуулж баталгаажууллаа.

05 дугаар сард гарсан ой, хээрийн түймэрт нийтдээ 1283 га газрыг хамарсан үүнээс хадлангийн болон бэлчээрийн талбай 1073 га, ойн сан 210 га /хус 100 га, сөөг, торлог 60 га, нарс 50 га/, түймрийн улмаас байгаль экологид 120,935,598 төгрөгийн хохирол, түймэр унтраахад 3,558.620 төгрөгийн шууд зардал гарсан.

Хушаат сум:

Сумын хэмжээнд тус сард нийт 45546 төл /унага 750, тугал 4833, хурга 22585, ишиг 17378/ бойжиж 135 том мал /адуу 2, үхэр 18, хонь 51, ямаа 64/-ын зүй бус хорогдол гарсан.

Хаврын тариалалтаар Улаанбуудай 10787 га, Овьёос 295 га, Арвай 10 га, тэжээлийн ургамал 362 га, Рапс 4637 га, төмс 134,7 га, хүнсний ногоо 192,5 га-д тариалалт хийсэн.

Газар тариалангийн талбайн хөрсний үржил шимийг хамгаалах зорилгоор 1 аж ахуй нэгж 300 га талбайг хашаажуулж, 57 га-д ойн зурвас байгуулсан. "Органик хөдөө аж ахуйн хөгжилд талуудын оролцоо-Түншлэлийн чуулган"-д 12 "Эко хушаат" хоршооны гишүүд, мэргэжилтэн оролцлоо.

Ойн хортон шавьжтай тэмцэх ажлыг "Мөнх ногоон ой" ХХК-тай хамтран "Ар хуурай", "Бугат" гэх газруудад хийж гүйцэтгэлээ. Бутлаг ургамлын хортон шавжны илрүүлэлтээр дээж өгөх ажлыг "Ар Тойлбо", "Бумбан дэв", "Зөрүүгийн даваа", "Давааны адаг" гэх газруудад хийлээ.

Халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх төлөвлөгөөт дархлаажуулалтын ажилд Дуут хавдар өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулах ажилд бог 4998 толгой, 3400 толгой үхэр, Цусан халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулах ажилд 2400 толгой үхэр, Шөвөг яр өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулах ажилд 25000 толгой бог, Тугалын иж балнад өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулах ажилд 1062 толгой тугал, ГЦХИБ өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулах ажилд 120 толгой гахай тус тус хийсэн.

Хүдэр сум:

Аймгийн хэмжээнд Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн дадлага, сургууль 06 сарын 3-5-ны өдрүүдэд явагдаж "Нүүлгэн шилжүүлэлтийг зохион байгуулах түр цугларах талбайд суурин хүн амыг хэрхэн цуглуулах" талаарх дадлага сургуулийг зохион байгуулж, сумын 495 иргэн буюу 44 хувь хамрагдлаа.

2022 оны 06-р сарын байдлаар 16272 хээлтэгч мал төлөхөөс 9641 мал төллөж, үүнээс гүү 694, үнээ 2398, эм хонь 3435, эм ямаа 3114 төллөж, мал төллөлт 65 хувь байна. Төл малын хорогдол 73 байна. Том малын хорогдлын мэдээ адуу 2, үхэр 9, хонь 202, ямаа 96, нийт 309 мал хорогдсон байна.

Аймгийн Засаг даргын А/168 захирамжийн дагуу "Их цагааны рашаан" ХХК-ий 2300 тоо толгой малд үзлэг ангилалт, бүртгэлжүүлэх ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Сумын Засаг даргын А/67 захирамжийн дагуу Хөдөө аж ахуйн тооллогыг газар тариалангийн 9 аж ахуй нэгж, ой аж ахуй эрхлэгч 5 иргэн, мал аж ахуй эрхлэгч 95 иргэн, газар тариалан эрхлэгч 43 иргэн, нийт 193 иргэн, аж ахуй нэгжийг хөдөө аж ахуйн тооллогод хамруулсан.

Улаанбуудай 5589 га-д, Овьёос 10га, Рапс 550 га-д, төмс 68 га, хүнсний ногоо 46 га-д тус тус тариалалт хийсэн.

Сумын Засаг даргын 2022 оны "Хяналт шалгалт зохион байгуулах тухай" А/36 дугаар захирамжийн дагуу сумын "Төмөртэй" гэх газар ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй "Эрдэс групп" ХХК-ий үйл ажиллагаанд хяналт шалгалтыг хийж, Хог

хаягдлын тухай хууль, ХАБЭА-ын нөхцөлийг хангах, Ой хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх ажлын төлөвлөгөөтэй танилцаж заавар зөвлөгөөг өгч ажиллалаа.

Иргэнээс ирүүлсэн гомдол мэдээллийн дагуу "Шанд ургац" ХХК-ий үйл ажиллагаанд хяналт шалгалтыг хийж эрээн нарснаас залуу зулзаган нарсан 2 метрийн урттай 8-20 дундаж диаметртэй нарс, улиас их хэмжээгээр бэлтгэсэн гэх зөрчилд зөрчлийн хэрэг үүсгэн шалгаж байна. Тус сард Ойн тухай хууль тогтоомж зөрчсөн 5 иргэнд зөрчлийн хэрэг үүсгэн шалган шийдвэрлэх ажиллагаа явагдаж байна.

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2022 оны "2022 оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай" 79 дугаар тогтоолын дагуу Унаган толгойн карьерын газрын нөхөн сэргээлт хийх ажлыг гүйцэтгэгч "ЗБИБ" ХХК-нд үүрэг чиглэл өгч ажилласан.

Цагааннуур сум:

Аймгийн хэмжээнд Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн дадлага, сургууль 3-5-ны өдрүүдэд "Танхимын сургалт", "Бэлэн байдлын үзлэг", "Штабын дадлага", "Дадлага, сургууль" гэсэн үндсэн дөрвөн хэсэгтэйгээр явагдсан.

Штабын дадлага сургуулийн хүрээнд сумын нутаг дэвсгэрт хүчтэй газар хөдлөлт, малын гоц халдварт өвчин болсон үеийн удирдлагын хариу арга хэмжээ, шийдвэр гаргахад дэмжлэг үзүүлэх, мэргэжлийн анги, албадын оролцоог нэмэгдүүлэх зорилгоор гамшгаас хамгаалах хүч хэрэгсэл, бэлэн байдлын төлөвлөгөөг тодотгох, өгөгдсөн цагийн байдлын дагуу бүлгээр ажиллах дадлага хийсэн.

"Гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургууль"-ийн иргэдийг аюулгүй талбайд нүүн шилжих дадлага сургуулийг 05-ны өдрийн 10.00 цагт зохион байгуулж сургуулилтад 589 иргэн хамрагдсан.

Олон улсын хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдрийг "НЭГДҮГЭЭРТ ХҮҮХЭД" уриан дор тэмдэглэн өнгөрүүлэх удирдамжийн дагуу байгууллагууд өөр өөрийн үйл ажиллагааг сурталчилсан бяцхан хотхонуудыг байршуулж хүүхдүүдэд үйлчилж ажилласан. Баярын өдрийг тохиолдуулан сумын Засаг дарга "Алдарт эхийн одон"-оор энгэрээ мялаасан 14 эхийн одонг гардуулсан.

Мөн 2021-2022 оны хичээлийн жилд улс, аймгийн чанартай уралдаан тэмцээнд амжилт гаргасан багш, сурагчдыг урамшуулсан. Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй 13 хүүхэд, 28 ихэр хүүхдэд сумын Засаг даргын гарын бэлэг гардуулсан.

Аймаг болон сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр сумын төв доторх 1.8 км хатуу хучилттай замын үргэлжлэл болох 450 метр автозамыг ашиглалтад оруулсан.

"MS development consalting" ХХК, аймгийн Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газартай хамтран сумын зорилтот бүлгийн иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих зорилгоор "Хөдөлмөрт бэлтгэх сургалт"-ыг зохион байгуулж 21 иргэн хамрагдсан.

Сумын Засаг даргын А/85 тоот захирамжийн дагуу Шүрэнгийн адаг, Мойлт нуга, Баян нуга, Эрээн хайлааст, Дээд доод хоолой, Бургасан ой зэрэг газруудад ойн хортон шавжтай тэмцэх ажлыг хийлээ.

Шаамар сум:

Аймгийн Засаг даргын 2021 оны "Бүх нийтийн ариутгал халдваргүйжүүлэлтийн эрчимжүүлэх тухай" А/15 дугаар захирамжийн хэрэгжилтийг ханган Шаамар сум Дулаанхаан тосгоны төр, төсвийн нийт 32, худалдаа үйлчилгээний 18 байгууллагын нийт 21586,2 м2 талбайд ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийж ажилласан.

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2021 оны 41 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Гэр бүл хүүхдэд ээлтэй орчин байх", "Монгол бичиг" сумын дэд

хөтөлбөрийг 2022 онд хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөний дагуу сургалтыг Даваа гариг бүр хийж тогтмолжуулсан.

Гамшгийн иж бүрэн сургуулийн хүрээнд зарлан дуудах дохиог 06 дугаар сарын 05-ны өдрийн 10 цаг 00 минутад 2 минутын хугацаатай, 1 минут амраад 3 удаагийн давтамжтай дуугаргаж сумын бүр цугларах талбайд 448 иргэн цугларсан.

Шүлхий өвчний вакцины дараах тандалтыг 3 өрхийн 18 үхрээс цусны дээжээр авч, 4 өрхийн 13 үхрийн хээлийг шалгаж зохиомол хээлтүүлэг ороо идэвхжүүлэгчийг хийсэн.

Иргэдээс авсан саналаар хүлэмжтэй болох санал нэгдүгээрт эрэмбэлэгдэж 2022 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр 143000000 төгрөгийн санхүүжилтээр 6*20 хэмжээтэй 30 ширхэг хүлэмжийг түрээсийн гэрээгээр ногоочдод олголоо.

“Хоггүй цэвэрхэн Шаамарчууд” аяны хүрээнд төр, төсвийн 7 аж ахуй нэгж байгууллага их цэвэрлэгээг 2 удаа зохион байгуулж нийт 49.5 м3 хог, эзэн холбогдогчгүй 36 тн хог, хуучин хогийн цэгийг шилжүүлэн нүүлгэхэд 30000 тн хог хаягдал булж устгаж сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоол шийдвэрийн дагуу хайрга толгой гэх газар хогийн цэгийг шилжүүлэн байршуулж ажилласан.

“Хатан хайлаас” ХХК нь дэргэвэр жиргэрүү ургамлыг 50 га газар өөрийн хөрөнгөөр тарималжуулан ургуулж байна.

Амралт зугаалгын цаг эхэлсэнтэй холбогдуулан гол, үер усны аюулаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор усанд орохыг хориглосон анхааруулга сэрэмжлүүлэх самбарыг байршуулан ажиллаж байна.

Төрийн үйлчилгээний Операторийн ажил үйлчилгээний чиглэлээр 2022 оны эхний хагас жилээр 291 лавлагаа үйлчилгээг үзүүлсэн байна.

ХЯНАСАН:
АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН
ГАЗРЫН ДАРГА Ө.СУВДАА

НЭГТГЭН БОЛОВСРУУЛСАН:
ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ УДИДЛАГЫН
ХЭЛТСИЙН МЭРГЭЖИЛТЭН Д.АЛТАНТУЯА